

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

MAGISTERSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2012 – 2014

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Bc. Lucie Herberová

Internet a volný čas dětí

Praha 2014

Vedoucí magisterské práce: PhDr. Vladimír Dubský, CSc.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

MASTER'S COMBINED STUDIES

2012 – 2014

MASTER THESIS

Bc. Lucie Herberová

Internet and leisure time of children

Prague 2014

The Master Thesis Work Supervisor:

PhDr. Vladimír Dubský, CSc.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a uvádím v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezentačním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 28. 2. 2014

Bc. Lucie Herberová

Anotace

Tato diplomová práce se zabývá otázkou, jakou roli hraje ve volném čase dětí, které dochází na druhý stupeň základních škol, internet, kolik svého volného času věnují internetu a jakými aktivitami se na internetu zabývají.

Teoretická část diplomové práce vychází z odborné literatury a odborných výzkumů, které byly na dané, či příbuzné téma, realizovány v minulosti. Druhou část práce tvoří empirický výzkum a analýza získaných dat. Výzkum byl prováděn formou dotazníků na druhém stupni dvou základních škol, kdy se jedna nachází v Praze (město) a druhá ve Zlonicích (vesnice). Získané výsledky ukazují, kolik volného času tráví děti s internetem, jakým aktivitám se na internetu v rámci svého volného času věnují, zda délka času, který na internetu tráví a aktivity, kterým se na internetu věnují, souvisí s tím, zda dochází na základní školu ve městě nebo ve vesnici nebo zda má jejich volný čas na internetu souvislost s úrovní dosaženého vzdělání jejich rodičů.

Klíčová slova

Děti, volný čas, internet, hry, sociální sítě.

Annotation

This master thesis examines with role of leisure time of children who visit second grade of basic schools which they spend with the Internet, how much of their leisure time spend with the Internet and which activities they do on the Internet.

The theoretical part of this thesis is based on special and scientific literature and the surveys that were made on the same or similar topic before my thesis. The second part is an empiric survey and analysis of gained information. The survey was realized by the use of questionnaires at two basic schools which one is in Prague (city) and second on is in Zlonice (village). Its results show how much of the leisure time children spend with the Internet, which activities they do in their leisure time on the Internet, if the length of time they spend on the Internet and activities which they do on the Internet are related with their basic school in a city or village or with the level of degree of their parents.

Key words

Children, leisure time, the Internet, games, social networks.

OBSAH

ÚVOD	8
1 DĚTI	10
1.1 Definice pojmu dítě/děti.....	10
1.2 Životní období dítěte podle věku.....	11
2 VOLNÝ ČAS	13
2.1 Definice pojmu volný čas.....	13
2.2 Interdisciplinarita volného času.....	15
2.3 Děti a volný čas.....	18
2.4 Zájmové činnosti.....	19
2.5 Volný čas dětí ve vztahu k lokálnímu prostředí.....	21
3 MĚSTYS, VESNICE, VENKOV A VOLNÝ ČAS	22
4 INTERNET	25
4.1 Stručná historie internetu.....	25
4.2 Internet v českých domácnostech.....	26
4.3 Internet jako nové médium, web 2.0 a další pojmy.....	28
4.3.1 Sociální sítě a další důležité pojmy	28
5 PŘEDEŠLÉ VÝZKUMY	32
5.1 Národní zpráva o zdraví a životním stylu dětí a školáků.....	32
5.2 Životní styl žáků základních škol v ČR.....	32
5.3 EU Kids Online.....	33
5.4 Není nám to jedno.....	35
5.5 Klíče pro život.....	35
5.6 World Internet Project.....	36
5.7 Rodiče a výchova 2010.....	37
5.8 České děti a internet.....	38
5.9 Využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi jednotlivci v roce 2010.....	39
6 VYMEZENÍ CÍLŮ EMPIRICKÉHO ŠETŘENÍ, FORMULACE HYPOTÉZ, VÝZKUMNÝ VZOREK, VÝZKUMNÁ METODA, SBĚR DAT	40

6.1 Hlavní cíle a dílčí cíle, formulace hypotéz.....	40
6.1.1 První hlavní cíl.....	40
6.1.2 Druhý hlavní cíl.....	41
6.1.3 Třetí hlavní cíl.....	41
6.2 Výzkumný vzorek.....	42
6.3 Výzkumná metoda.....	43
6.4 Sběr dat.....	43
7 ANALÝZA A INTERPRETACE DAT.....	45
7.1 Jakou roli hraje internet ve způsobu trávení volného času dětí druhého stupně základních škol.....	45
7.2 K jakým aktivitám děti druhého stupně základních škol internet využívají.....	58
7.3 Jaký vliv má na trávení volného času dětí druhého stupně základních škol na internetu umístění základní školy (město, vesnice).....	64
ZÁVĚR.....	72
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	76
SEZNAM TABULEK A GRAFŮ.....	82
SEZNAM PŘÍLOH.....	84

ÚVOD

Internet je v posledních letech samozřejmostí lidských životů, a to už od útlého věku jedince. Věková hranice, kdy děti začínají používat internet, se snižuje, děti tráví na internetu stále více a více času. Není žádnou zvláštností, že už předškolní děti drží v ruce tablet a samy si umí navolit například pohádky na kanálu You Tube. Internet ve volném čase dětí tak vytěsňuje jiné mimo internetové aktivity a podíl internetu v jejich volném čase se vzrůstajícím věkem stoupá.

V našem okolí se děti stále méně věnují například pohybu, uměleckým činnostem, studiu cizích jazyků či hraní stolních her. Jako nejhorší však vnímáme to, že stále méně tráví aktivně čas s rodinou či přáteli face to face, méně si povídají, hrají, protože si vystačí samy se svým počítačem, tabletem či jiným zařízením připojeným k internetu. Dále jsme vyzorovali, že děti dokážou strávit u sociální sítě Facebook třeba i celý den. Skrze sociální síť Facebook chatují, prohlížejí si nebo komentují fotografie, sdílejí videa, apod. Protože máme osobní zkušenost s dětmi, které tráví svůj volný čas převážně ve společnosti internetu, zvolili jsme si jako téma diplomové práce „Internet a volný čas dětí“, neboť nás zajímalo, zda jsou naše postřehy ohledně tématu děti a internet správné.

Předkládaná diplomová práce se zabývá třemi hlavními cíli, a to:

- 1) Jakou roli hraje internet ve způsobu trávení volného času dětí druhého stupně základních škol,
- 2) K jakým aktivitám děti druhého stupně základních škol internet využívají,
- 3) Jaký vliv na trávení volného času na internetu má v případě dětí druhého stupně základních škol místo, kde se základní škola nachází (město, vesnice).

Předkládaná diplomová práce je rozdělena do kapitol a podkapitol. Její první částí jsou teoretická východiska, která jsme získali rešerší z odborné literatury. První kapitolu jsme věnovali definici dítěte/děti a dále jsme se zaměřili na životní období dítěte, které jsou předmětem naší diplomové práce. Další kapitolou je kapitola o volném

čase, jeho různé pojetí a definice, dále vztahu dětí a volného času. Pod třetí kapitolou najdeme pasáž s názvem „Městys, vesnice, venkov a volný čas“. Další důležitou kapitolou je kapitola týkající se internetu, jeho stručné historie, dále se věnujeme internetu v českých domácnostech a definicím podstatných pojmů. Nedílnou součástí předkládané práce je kapitola popisující výzkumy, které se již na dané, či podobné téma uskutečnily. Dále již následuje vymezení cílů, formulace hypotéz, definice výzkumného vzorku, popis výzkumné metody a sběru dat. Poté dochází k analýze získaných dat a k závěru, ke kterému jsme díky šetření došli.

Výzkumný vzorek byl vybrán na území hlavního města Prahy a ve Středočeském kraji, neboť jsou to místa poblíž našeho bydliště, a proto se tato místa jevila jako nejlogičtější a nejdostupnější. Vzorkem se tak staly děti docházející na druhý stupeň Základní školy profesora Švejcara v Praze 12 a děti docházející na druhý stupeň Základní školy Zlonice ve Zlonicích, čili dívky a chlapce ve věkovém rozmezí 11 – 15 let.

Pro šetření nám přišel nejvhodnější kvantitativní způsob sběru dat, tedy dotazníkové šetření. Skrz dotazník jsme se dětí navštěvujících druhý stupeň základních škol například ptali, jak tráví svůj volný čas, jakou roli v jejich volnočasových aktivitách hraje internet, co na internetu nejčastěji dělají, odkud mají na internet přístup. Dále jsme se jich například tázali, zda se musí o zařízení připojené k internetu s někým dělit nebo zda mají své vlastní a zkoumali jsme, zda má tento fakt souvislost s délkou doby, kterou respondenti a respondentky tráví na internetu. Zabývali jsme se také tím, zda má na trávení volného času na internetu vliv, v jakém místě navštěvují děti druhého stupně základní školu. Tedy zda jsou zde odlišnosti mezi dětmi navštěvujícími druhý stupeň základní školy ve městě a dětmi navštěvujícími druhý stupeň základní školy ve vesnici.

Jako složité jsme vnímali možnost udělat dotazníkové šetření na základní škole. Pro velký počet vysokoškolských studentů, kteří zpracovávají své bakalářské nebo diplomové práce, nejsou vedoucí pracovníci základních škol příznivci vyplňování dotazníků či jiných výzkumných metod. Argumentují tím, že by se svými žáky a žákyněmi nedělali nic jiného, než že by vyplňovali dotazníky.

1 DĚTI

1.1 Definice pojmu děti/dítě

Pro potřeby naší diplomové práce, která se týká dětí, je nezbytně nutné definovat, kdo to děti (dítě) jsou (je). Během celé historie lidstva procházelo dětství a děti určitými a dobou danými definicemi. Pro potřeby této diplomové práce není důležité popisovat všechny změny v postavení dítěte ve společnosti. Za podstatnou však považujeme ale zmínku o novém pojetí dítěte. „*Nové pojetí dítěte jako autonomní osobnosti a jako subjektu svého rozvoje je typické od počátků 20. století v koncepcích reformní pedagogiky.*“ (Němec a kolektiv, 2002, s. 47) Němec a kolektiv (Tamtéž, s. 47) uvádí, že nejpodstatnější změnou je přechod v chápání dítěte jako osobnosti a ne jako majetku. Jako majetek vnímal dítě i Jan Amos Komenský, který ve své koncepci, jak uvádí Němec a kolektiv (Tamtéž, s. 47) definoval dítě jako nejcennější statek vyžadující péči a ochranu.

Pro změnu pohledu na dítě jako na osobnost se stala důležitou Úmluva o právech dítěte. Podle tohoto dokumentu je dítě „...*každá lidská bytost mladší osmnácti let, pokud podle právního řádu, jenž se na dítě vztahuje, není zletilosti dosaženo dříve.*“ (Informační centrum OSN v Praze, online, cit. 2013-12-1) Matoušek (2003, s. 32) však definuje dítě jako nedospělého jedince, protože podle právních norem platných na území Česka se pod pojmem dítě ukrývá osoba mladší patnáct let.

1.2 Životní období dítěte podle věku

Každý jedinec se od svého narození až po svou smrt vyvíjí a prochází různými životními etapami. Jeho život ovlivňuje rodina, výchova, přátelé, škola, pedagogové, zájmy, prostředí, místo, kde žije a mnoho dalších faktorů. Rozdělit lidský život podle věku jde různě, Hájek a kolektiv (2008, s. 84) však zvolili dělení podle stupně škol, což vyhovuje požadavkům naší diplomové práce.

Dělení podle Hájka a kolektivu (2008, s. 84 – 112):

- Předškolní věk (3-6 let)

- Mladší školní věk (6-11 let, žáci prvního stupně základní školy)
- Střední školní věk (11-15 let, žáci druhého stupně základní školy, pubescence)
- Starší školní věk (15-20 let, žáci středních škol, adolescence)
- Období dospělosti (od 20 let)

Jelikož se tato diplomová práce zaměřuje na žáky druhého stupně základních škol, není důležité definovat výše zmíněné věkové kategorie s výjimkou kategorie Středního školního věku (11-15 let, žáci druhého stupně základní školy, pubescence), kterou je nezbytně nutné si přiblížit, a to v oblasti zájmů a volného času.

Podle Hájka a kolektivu (2008, s. 91) se jedná o období velkých fyzických i duševních změn, které však u chlapců a dívek nastávají v jinou dobu, neboť dívky dospívají po obou dvou stránkách dříve. Období Středního školního věku dělí Průcha a kolektiv (2001, s. 194) v Pedagogickém slovníku na dvě části, a to na období prepubescence (11 – 13 let) a na období vlastní pubescence (13 – 15 let). Dále Průcha (Tamtéž, s. 194) uvádí, že právě v této etapě se jedinec snaží vymanit ze závislosti na autoritách a chce pomocí vzdoru dosáhnout větší samostatnosti. Proto je označováno za nejbouřlivější ve vývoji člověka.

Co se týká zájmů, uvádí Hájek a kolektiv (2008, s. 98), že právě v tomto věku jsou zájmy hlubší, trvalejší a diferencovanější než v mladším školním věku. *„Zejména po 13. roce se již někdy vyhraňují a jejich vliv se může projevit při rozhodování o volbě povolání. Ústřední celoživotní zájem, koníček, se může u některých jedinců postupně utvářet už v tomto věku.“* (Hájek a kolektiv, 2008, s. 98) Také Němec a kolektiv (2002, s. 24) uvádí, že čím je dětem více let, tím se jejich zájmy, koníčky vyhraňují a prohlubují.

O souvislosti mezi věkem dětí a volnočasovými aktivitami hovoří Hájek a kolektiv (2008, s. 27) s tím, že věk dítěte vytváří členitou síť přístupů a realizačních možností volného času. Dále tito autoři interpretují data získaná z výzkumu volnočasových aktivit ve věkové kategorii 11 – 26 let, což je pro naše potřeby daleko širší kategorie. Zajímavé je ale zjištění, že čím jsou děti starší, klesá jejich zájem o studium, turistiku, chov zvířat či hudební a výtvarné činnosti a stoupá zájem o časopisy, noviny či poslech rozhlasu. Mohli bychom tedy říci, že čím je dítě starší, tím více jej

zajímají média. V tomto období se projevuje dle Hájka a kolektivu (Tamtéž, s. 97-98) také kulturní potřeba, která je závislá na vlivu sociálního prostředí.

2 VOLNÝ ČAS

2.1 Definice pojmu volný čas

Kromě povinností je nedílnou součástí lidských životů i čas, kdy je možné se věnovat sama sobě, koníčkům, odpočinku, apod. Jedná se o takzvaný volný čas, který je pro potřeby naší diplomové práce nutné teoreticky vymezit. Volný čas je ustálené slovní spojení, pod kterým si každý představí činnost, která ho baví a naplňuje. Někomu se vybaví umělecká činnost, jiný půjde do divadla, někdo zvolí sport. O volném čase se poprvé zmiňovali už v antickém Řecku. Pojem volný čas dle Pácla (In: Spousta et al., 1994, s. 61) definoval jako první sociolog francouzského původu Joffre Dumazedier. Hofbauer (2004, s. 14) však uvádí jako jednoho z prvních, kdo vydal před druhou světovou válkou práci o volném čase dětí a mládeže, jiné jméno, a to Michela Damaye. Jak ale dále uvádí Pácl (In: Spousta et al., 1994, s. 61), Dumazedier napsal o volném čase publikaci až „Vstříc společnosti volného času?“ v roce 1962, kterou lze považovat za první stavební kámen sociologie volného času. Pod pojmem volný čas si Dumazedier představoval „*souhrn činností, které může člověk provozovat s plnou libovůlí, buď pro odpočinek nebo pro pobavení, či pro rozvoj svých znalostí nebo nezištné školení, pro svou dobrovolnou účast na společenských záležitostech nebo svobodnou tvůrčí činnost poté, když se uvolnil ze závazků pracovních, rodinných i společenských.*“ (Krbička, 2004, s. 25). Jak uvádí Krbička (Tamtéž, s. 26-28), rozdělil Dumazedier volný čas do tří základních kategorií, a to na relaxační (patří sem vše, co se týká odpočinku, ale s výjimkou toho, co je nezbytně nutné pro obnovu sil), zábavnou (řadí se sem aktivní odpočinek včetně receptivních činností) a sebevzdělávací, vzdělávací (všechny aktivity, kterými se rozšiřují vědomosti, obzor, dovednosti). Dle Hofbauera (2004, s. 14) vymezil ve stejném období jako Dumazedier tři hlavní způsoby trávení volného času také polský historik a sociolog volného času Alexandr Kamiński, a to: odpočinek, zábavu a aktivity, které rozvíjejí lidskou osobnost.

Od dob Dumazediera se však kategorie volného času rozšířily. Jak píše Hofbauer (Tamtéž, s. 14), současný francouzský sociolog Roger Sue uvádí čtyři funkce volného času, a to psychosociologickou, sociální, terapeutickou a ekonomickou.

Volný čas lze podle Vážanského (1992, s. 11) vnímat dvěma různými způsoby. Prvním z nich volný čas v negativním světle, který znamená dobu, která zůstane po vykonání všech povinností. Druhý způsob vnímání volného času je pozitivní, kdy je volný čas časovým úsekem svobody. To znamená, že si v tomto čase může jedinec dělat, co chce, nemusí se ohlížet na své povinnosti, může se svobodně rozhodnout, čemu se bude věnovat.

V pedagogickém slovníku (Průcha a kolektiv, 2001, s. 274) stojí, že je volný čas takový čas, se kterým může jedinec nakládat dle svého vlastního uvážení a podle svých zájmů. Dále je volný čas definován jako ten, který zůstane z 24 hodin po odečtení času potřebného pro práci, péči o rodinu a domácnost a péči o vlastní fyzické potřeby včetně spánku. Hájek a kolektiv (2008, s. 11) definují volný čas jako běžnou součást lidských životů, a to mimo čas, který jedinec musí strávit ve škole či v práci. Jedná se tedy o čas, který má člověk po splnění svých povinností a potřeb k dispozici pro činnost jako je například odpočinek, zábava, zájmy, zlepšení kvalifikace či účast na veřejném životě. Volný čas dle Filipcové (1966, s. 29) je prostor, který může jedinec využít jen pro sebe, o který se nemusí dělit s jinými jedinci, kdy si může dělat jen to, co opravdu chce, co ho naplňuje, baví, co mu poskytuje uspokojení, zábavu či odpočinek. Hofbauer mluví o volném čase jako o čase, kdy *„člověk nevykonává činnosti pod tlakem závazků, jež vyplývají z jeho sociálních rolí, zvláště z dělby práce a nutnosti zachovat a rozvíjet svůj život.“* (Hofbauer, 2004, s. 13) Dále se o volném čase Hofbauer (Tamtéž, s. 13) vyjadřuje jako o činnosti, kterou jedinec vykonává na základě svobodného rozhodnutí a která mu přináší uspokojení a zážitky. Podobně volný čas definuje i Němec a kolektiv (2002, s. 17), a to jako čas, o kterém si člověk rozhoduje sám a věnuje se takovým činnostem, které ho baví a přináší mu odpočinek a potěšení. Němec a kolektiv (Tamtéž, s. 17) dále uvádí, že se člověk nemusí věnovat jen sobě a svým oblíbeným činnostem, ale také jinému člověku, a to z vnitřního popudu a zájmu. Z definic by se mohlo zdát, že je volný čas protikladem práce a povinností. To však vyvrací Veselá (1999, s. 22), která tvrdí, že volný čas je samostatná část dne v životě jedinců.

Volný čas lze v současnosti dělit dle různých kritérií. To provádí Veselá (Tamtéž, s. 25), která přerozděluje celkový čas podle kritéria využití. Nejprve je produkční čas, tedy doba, kterou člověk věnuje práci či studiu a kterou člověk potřebuje k nezbytně nutným životním potřebám. Dalším v pořadí je reprodukční čas, tedy doba,

kteřou člověk potřebuje na jídlo, hygienu, relaxaci, spánek. Třetí v pořadí je vlastní volný čas, tedy doba, se kterou může člověk naložit, jak chce, může se věnovat činnostem, kterým sám chce, které ho baví, naplňují. Volný čas je podle Veselé (Tamtéž, s. 25) to, co člověku zůstane, když z celkového počtu hodin odečte produkční a reprodukční čas. Dále víkend (myšleno dva volné dny), dále placená dovolená, volný čas seniorů a volný čas při stavu nezaměstnanosti.

Někdy se kromě slovního spojení volný čas objevuje v odborné literatuře i jiné slovní spojení, a to vázaný volný čas, který Hájek a kolektiv (2008, s. 11) vidí jako čas, do kterého patří uspokojování biofyziologických potřeb jedince. Jedná se tedy o spánek, hygienu či jídlo. Dále do vázaného volného času dle Hájka a kolektivu spadá „...*chod rodiny, provoz domácnosti, péče o děti, dojíždění za prací a další nutné mimopracovní povinnosti.*“ (Hájek a kolektiv, 2008, s. 11) Janiš (2009, s. 5) do vázaného času řadí například jakékoli dojíždění – do školy, práce, za sportem.

Dalším slovním spojením, které se vedle volného času a vázaného času objevuje, je polovolný volný čas. Ten Hájek a kolektiv definují jako ten, kam se „*řadí hraniční činnosti na pomezí času povinného a vázaného; jsou to aktivity přinářející radost a současně i případný praktický užitek (ruční práce, kutilství, zahrádkaření).*“ (Hájek a kolektiv, 2008, s. 12) Polovolný čas charakterizuje i Veselá (1999, s. 25), a to jako čas, který nejdříve začíná jako volný, ale postupem času člověk tuto činnost přijme za svou profesi. To se týká například zahradničení (nejdříve je to radost, hobby, poté ale přijdou i starosti v podobě škůdců, zalévání, apod.).

2.2 Interdisciplinarita volného času

Volný čas lze zkoumat z mnoha hledisek, a to díky jeho interdisciplinaritě. Jinak tak bude na volný čas nahlížet specialista v oboru ekonomiky, jinak pedagog, psycholog či sociolog. Pávková a kolektiv (2008, s. 15) uvádí pět různých pohledů na volný čas:

1) Ekonomický pohled

Pávková a kolektiv (Tamtéž, s. 15) tvrdí, že se volný čas stal ideálním a dobře prosperujícím odvětvím pro tržní ekonomiky. Dokonce hovoří o průmyslu volného času. Pávková a kolektiv (Tamtéž, s. 15) se ve své publikaci opírají o data získaná

Akademií pro studium volného času. Podle těchto dat je jasné, že se činnosti spojené s volným časem staly zdrojem příjmů cestovních kanceláří, zábavního průmyslu, sportovních zařízení, módních firem, které se věnují sportovnímu oblečení, atd. Dále data uvádí, že lidé z vyspělých zemí utratí za volnočasové aktivity třetinu svých příjmů, a proto je dle Akademie pro studium volného času průmysl volného času největším odvětvím světového hospodářství.

2) Sociologický a sociálněpsychologický pohled

Z tohoto pohledu jsou nejdůležitější mezilidské vztahy. Proto Pávková a kolektiv (2008, s. 15) tvrdí, že je nutné sledovat, zda mají nebo jak ovlivňují volnočasové aktivity mezilidské vztahy. Dále se Pávková a kolektiv (Tamtéž, s. 15) zabývají otázkou, zda volnočasové aktivity pomáhají utvářet mezilidské vztahy. Jedná se hlavně o rodinu. Jedinec se totiž socializuje především v rodině. Teoretikové hovoří o takzvané primární socializaci. Jak uvádí Havlík a kolektiv (1993, s. 41), má rodina na jedince významný vliv. Podle Bergera a Luckmanna (1999, s. 130) se jedinec rodí do objektivní sociální struktury i objektivního sociálního světa, ve kterém se setkává se významnými druhými, tedy s dalšími jedinci, kteří se o jeho socializaci starají, jsou mu přiřazeni, vnuceni. Janiš (2009, s. 12) ale tvrdí, že by rodina neměla o trávení volného času podle sebe, ale měla nechat i jedince, aby se sám vyjádřil. Jak uvádí Haasová (1991, s. 174), existují i příliš aktivní rodiče, kteří jedincům naplánují tolik aktivit, že pak jedinec nemá svůj vlastní čas pro sebe. To je ale podle Haasové (Tamtéž, s. 174) špatně, protože snění, zahálení a bloumání patří k uvolňujícím činnostem, které jdou důležité pro rozvíjení osobnosti. Sak (2000, s. 151) uvádí, že se stoupajícím věkem dítěte se působení rodiče na jeho osobu proměňuje, a to proto, že se dítě dostává do kontaktu s jinými sociálními poli. I Možný (1999, s. 144) říká, že rodina nevlastní na socializaci dětí monopol a že se stoupajícím věkem stoupá také samostatnost a do dětského světa vstupují i další vlivy. Jako jeden z nich uvádí Pávková a kolektiv (2008, s. 16) média, které jsou v dnešní době jedním z typů socializace. S médii neboli s hromadnými sdělovacími prostředky tráví mnoho jedinců svůj volný čas, kdy se podle Pávkové a kolektivu (Tamtéž, s. 16) jedná o takzvanou pasivní činnost.

3) Politický pohled

Dle Pávkové a kolektivu (Tamtéž, s. 17) zasahuje do volného času lidí i politické hledisko, a to především stát. O vlivu státu na trávení volného času jedince hovoří také Janiš (2009, s. 12), který rozlišuje státní vliv na přímý a nepřímý.

Přímý vliv státu

- Financování institucí
- Výstavba cyklostezek, dětských hřišť, apod.
- Pomoc organizacím, sdružením, spolkům
- V konstituování pedagogiky volného času
- V odborné přípravě budoucích pedagogických pracovníků

Nepřímý vliv státu

- Daňová a sociální politika (z ní pramenící finanční situace obyvatel)

Bylo by možné spekulovat, že pokud by stát ulehčil například rodinám s dětmi a tyto rodiny by tak měly více finančních prostředků v rodinném rozpočtu, mohly by rodiny dopřát svým dětem například zájmové kroužky. Otázkou však zůstává, zda by rodiny ušetřené finanční prostředky investovaly právě do svých dětí a jejich volného času.

4) Zdravotně-hygienický pohled

Z tohoto hlediska se Pávková a kolektiv (2008, s. 17) zabírají tím, zda a jak je možné podporovat ve volném čase zdravý, tělesný a v neposlední řadě také duševní vývoj jedince.

5) Pedagogický a psychologický pohled

Jak uvádí Pávková a kolektiv (Tamtéž, s. 17), pedagogické ovlivňování volného času má hlavně podpořit aktivity dětí i mládeže, uspokojit jejich potřeby, dále by se děti a mládež měli realizovat. Pedagogové, či jiní odborní pracovníci, by měli dětem a mládeži pomoci s výběrem volnočasových aktivit a ukázat jim ten správný směr tak, aby svůj volný čas s vybranými aktivitami trávili tak, že po nich nastane pocit uspokojení a seberealizace.

2.3 Děti a volný čas

Volný čas dětí je důležitý nejen kvůli jim samotným, kdy si, jak uvádí Hofbauer (2004, s. 34) osvojují nový obsah a získávají novou sociální zkušenost, ale týká se podle Saka (2000, s. 131) i celé společnosti. Sak (Tamtéž, s. 131) říká, že když společnost zajistí, aby děti trávily volný čas kvalitně, urychlí se tím rozvoj obecných i specifických schopností celé mladé generace a dojde k potlačení rozvoje negativních sociálních rysů. A to má vliv na celou společnost. Dále Sak (Tamtéž, s. 131) hovoří o daném typu společnosti, se kterým je volný čas ve svém rozsahu a obsahu systémově provázán a tomuto typu společnosti odpovídají konkrétní hodnoty, instituce, vzorce chování a v neposlední řadě také sociální mechanismy, které jsou spojené s trávením volného času. Sak (tamtéž) zmiňuje dva pohledy na trávení volného času dětí, a to:

- 1) Primitivní ekonomický
 - Volný čas je zbytkovou a zbytnou oblastí
- 2) Ekonomický pohled
 - „...počítá s efektivitou a produktivitou potenciálu mladé generace získaného volnočasovými aktivitami a s prostředky ušetřenými na následné kriminalitě a narkomani mládeže, uznává ekonomický význam kvalitního trávení volného času mladé generace.“ (Sak, 2000, s. 131)

O důležitosti plnohodnotně stráveného volného času dětí hovoří také Hájek (2008, s. 20-21), který říká, že pokud má dítě nadbytek nevyužitého volného času, dochází k přiklání se k vrstevnickým skupinám a páčání nežádoucích aktivit jako je užívání drog, vandalismus, apod. V této souvislosti Sak (2000, s. 131) uvádí, že nejen že dojde k potlačení negativního sociálního zrání, ale především se plnohodnotnou volnočasovou činností jedince rozvíjí jeho talent, naplní se jeho potřeby a zájmy. Volný čas a s ním spojené volnočasové aktivity také dle Saka (2000, s. 133) utváří hodnotový systém dítěte a hledají se cesty jeho uplatňování a objektivizace reálným chováním a činnostmi. „Dynamizaci hodnotového systému a jeho promítnutí do sociálního časoprostoru můžeme považovat za základ utváření životního způsobu. Jeho významnou součástí je způsob trávení volného času a propojení pracovních a volnočasových aktivit.“ (Sak, 2000, 133) Dítě, které si vyzkouší několik volnočasových aktivit, může snáze odhalit, co jej baví a tyto poznatky pak upotřebí v období dospělosti, kdy se

nebude trápit tím, co by jej mohlo bavit a v jaké profesi by se mohl uplatnit. Protože jak uvádí Sak (Tamtéž, s. 133), oblast volného času dětí obsahové naplnění tohoto volného času se promítá do celoživotní orientace člověka a o vyhraněné profesní orientaci v dospělosti vypovídá obsah volného času v dětství. V této souvislosti apeluje Veselá (1999, s. 29) na důležitost docházení dětí do zájmových kroužků, ve kterých nejenže se učí trávit smysluplně svůj volný čas, ale především dítěti dodají základ pro jeho volnočasové vyžití v dospělosti. Podle Němce a kolektivu (2002, s. 24) si díky pestrosti zájmových činností děti vyzkouší, co je baví, co jim jde, co je uspokojuje a tím mohou objevit předpoklady, pro určitou činnost. Sak (2000, s. 133) také poukazuje na fakt, že žádné další životní období jedince mu neposkytne tolik času a prostoru, aby si mohl vyzkoušet tak široké spektrum volnočasových činností jako mu nabízí období dětství. Děti i mládež navíc prochází dle Saka (Tamtéž, s. 139) změnami sociálních polí, ať už odchodem ze základní školy na střední, změnou zájmového kroužku, stěhování, apod., což jim poskytuje možnost zkoušet nové činnosti, popřípadě zanikají dosavadní volnočasové aktivity. Můžeme říct, že podobně se volnočasové aktivity proměňují i s věkem. „*Struktura volnočasových aktivit je ve věkových skupinách odlišná. Závislost aktivit na věku je obsahově naplněna odlišnými faktory způsobujícími změny struktury činností ve volném čas. Činnosti ve volném čase jsou dorazem dosažené úrovně sociálního, mentálního a psychického zrání.*“ (Tamtéž, s. 138)

2.4 Zájmové činnosti

V tematice trávení volného času jsou důležité zájmové činnosti, které Němec a kolektiv (2002, s. 23) definují jako činnosti zaměřené na uspokojování a rozvíjení individuálních zájmů, potřeb a schopností jedince. Hájek a kolektiv (2008, s. 26) říkají, že si při zájmových aktivitách jedinec rozšiřuje znalosti, zážitky, tak se rozvíjí nové stránky a možnosti jeho osobnosti a dále mají dle autorů zájmové činnosti pozitivní vliv také na mezilidské kontakty vznikající při těchto činnostech. Navíc se jedinec učí rozhodovat sám za sebe, což je pozitivní pro jeho další vývoj. Jelikož však hovoříme o dětech, je podle Pávkové a kolektivu (2008, s. 13) z výchovného hlediska nutné pedagogické ovlivňování volného času, protože jedinci ještě nemají tolik zkušeností a znalostí o zájmových činnostech, a proto je důležité je vést, ukázat jim směr, možnosti.

Hlavní charakteristikou zájmové činnosti je podle Němce a kolektivu (2002, s. 23) aktivita, což tedy znamená, že zájmovou činností nemůžeme nazvat například sledování televize, které má ryze pasivní charakter. Hájek a kolektiv (2008, s. 168) dělí zájmovou činnost na několik kategorií, a to na zájmy pravidelné (organizovaná v zájmových útvarech typu Dům dětí) a zájmy příležitostně (exkurze, vycházky, apod.). Dále rozlišují zájmy žádoucí a nežádoucí, aktivní a receptivní, hluboké a povrchní, jednostranné a mnohostranné. Hájek a kolektiv (Tamtéž, s. 168) kategorizují zájmovou činnost podle zájmových oblastí s tím, že někteří aktivity lze zařadit do jedné i více oblastí.

Dělení zájmových oblastí dle Hájka a kolektivu (Tamtéž, s. 167-168):

- Rukodělné činnosti (rozdívají manuální zručnost, dovednost, jemnou motoriku. Patří sem například vaření, šití, stavebnice, apod.),
- Technické činnosti (pěstují konstrukční dovednosti, technickou představivost, smysl pro přesnost. Patří sem například modelářství.),
- Přírodovědná zájmová činnost (má za úkol seznámit jedince s přírodními vědami, pěstuje vztah k přírodě. Patří sem například ekologie, rybářství, apod.),
- Estetickov ýcho vné činnosti (utváří vztah dítěte k estetice, rozvíjí kreativitu, představivost. Patří sem například divadlo, hra na hudební nástroj, tanec, apod.),
- Tělov ýcho va a sport (rozdívají fyzickou zdatnost, výchova k toleranci, smysl pro fair play. Patří sem jakýkoliv sport.),
- Turistika (přírodovědecká i společenskovědní činnost s tělov ýcho vnými prvky.),
- Společenskovědní zájmová činnost (rozšiřuje poznání společnosti, její tradice, historii i jazyk. Patří sem například místopis, folklor, jazykové vzdělávání, apod.),
- PC (nejrychleji se rozvíjející zájmová oblast, která vybavuje děti počítačovými dovednostmi s negativní možností stát se takzvanou virtuální drogou.).

2.5 Volný čas dětí ve vztahu k lokálnímu prostředí

Na způsobu trávení volného času dětí může mít vliv i místo, kde navštěvují školu. Tedy zda se škola, do které dochází, nachází na vesnici, venkově, městysu nebo ve městě. Jelikož je dotazníkové šetření empirické části této diplomové práce prováděno na žácích docházejících do základních škol jak v městysu, tak ve městě, je nutné definovat, co to městys, potažmo vesnice, venkov a město jsou, protože předpokládáme, že většina dětí bude bydlet v místě, ve kterém navštěvují základní školu.

Jak uvádí Hofbauer (2004, s. 116) jsou obce (myšleno vesnice a města) a regiony významným prostorem pro volný čas a nejmladší občané zde prožívají své první roky života. Vesnice a města se však od sebe dle Hofbauera (Tamtéž, s. 116) odlišují tradicemi, sociálním a profesním profilem, kulturní i ekonomickou úrovní nebo postavením mladé generace ke vzdělávání.

3 MĚSTO, MĚSTYS, VESNICE, VENKOV A VOLNÝ ČAS

Jelikož se část dotazníkového šetření uskutečnila ve Zlonicích, které mají oficiální statut městys, je třeba vysvětlit, co to městys je. Jak uvádí Majerová (2009, s. 22) platí pro získání statutu městys obdobná pravidla jako pro město, není však zde velikostní podmínka, ale statut městys pochází z historie, to znamená, že pokud tato obec statut městys užívala před květnem roku 1954, může jej používat i nyní. Vysvětlovat historické souvislosti ke statutu městys však není pro potřeby naší diplomové práce podstatné. Zlonice však mají 2 308 obyvatel (Královské město Slaný, online, 2013-12-12), a proto bychom je mohli nazývat vesnicí. „*Vesnici lze charakterizovat jako relativně kompaktní venkovská sídla, která charakterem zástavby, strukturou ploch intravilánu, velikostí staveb a jejich funkčním využitím a také skladbou obyvatelstva a jeho počtem (až do 2000 až 5000 obyvatel) nemají znaky města.*“ (Slepička, 1981, s. 26) Jak uvádí Majerová (2009, s. 16) je venkovské sídlo, venkovská obec či vesnice označení pro sídlištní jednotku ve venkovském prostoru. Tím se dostáváme k pojmu venkov. Velký sociologický slovník definuje venkov jako „...*obydlený prostor mimo městské lokality tradičně charakterizovaný orientací na zemědělství a menší hustotou obyvatel, ale i jiným způsobem života, většinou propojeným s přírodou, a také s jinou sociální strukturou ve srovnání s městem.*“ (Velký sociologický slovník, 1996, s. 1 380) Majerová (2009, s. 17) však říká, že vymezení venkovské obce není jednoduché, a to především z toho důvodu, že se hranice mezi městem a venkovem prolínají.

Život na venkově, vesnici či v městysu se může odlišovat především tradicemi a zvyky. Jak uvádí Majerová (Tamtéž, s. 89), ve 30 % se pravidelné lidové zvyky a tradiční slavnosti udržují. S tím souvisí také možnosti trávení volného času. Jak popisuje Maříková (In: Majerová et al., 2001, s. 95) je trávení volného času ovlivněno několika různými faktory, mezi které zařadila faktor osobní (pohlaví, věk, socio-ekonomické postavení), faktor rodinný (stav, počet dětí, příbuzenstvo, domácnost, bydlení, životní úroveň, životní styl), faktor pracovní (druh ekonomické aktivity, dojíždění), faktor kategorie ostatní (vliv okolí – velikost a vybavenost obce, společenská aktivita). Za nejdůležitější však považuje socio-ekonomické postavení, životní úroveň a

životní styl, tedy zda žije jedinec na vesnici či ve městě. Majerová (2009, s. 172) interpretuje výzkum z roku 1998, který se týkal volnočasových aktivit lidí žijících na venkově. I když se nejedná o data týkající se dětí žijících na venkově, považují za důležité výsledky uvést. Majerová (Tamtéž, s. 172) říká, že lidé žijící na venkově tráví volný čas jinak, když je pracovní den a jinak když je víkend. Ve všední den patřilo první místo poslechu televize a rozhlasu (téměř 85 % dotazovaných), druhou příčku zaujímalo čtení časopisů a novin (téměř 40 %) a poslední příčku obsadila práce na zahradě (téměř polovina dotazovaných). O víkendu se stejně jako během všedního dne umístila na prvním místě televize a rozhlas (téměř 80 %), druhé místo zaujaly návštěvy příbuzných a známých (téměř 45 %) a na třetí příčku se dostalo čtení časopisů a novin (téměř 40 %). Z přednesených dat je tedy patrné, že média hrají ve volném čase lidí žijících na venkově velkou roli. Majerová (Tamtéž, s. 173) dále hovoří o generačních rozdílech, které se projevují u činností jako je sport, aktivní kulturní činnost ve spolcích či návštěv restaurace nebo kina. Naopak žádné generační rozdíly vykazují aktivity spojené s rozhlasem či televizí.

Podle Němce a kolektivu (2002, s. 117) nemají děti na vesnici tak velkou možnost volby volnočasové aktivity, a to především proto, že musí za svým zájmem dojíždět do města, což je časově i finančně náročné. Němec a kolektiv (Tamtéž, s. 117) zmiňuje i to, že škola sídlící na vesnici poskytuje dětem zájmové kroužky. To však není samozřejmostí a záleží vždy na konkrétní instituci. S vesnicí spojují Němec a kolektiv (Tamtéž, 117) i různé tradiční spolky, které jsou pro vesnice typické, jako jsou například dobrovolní hasiči, folklorní sbory, ať už pěvecké či taneční a kde mohou děti trávit svůj volný čas. Hofbauer (2004, s. 32) ale říká, že na některých vesnicích zanikají kulturní zařízení či školy. Dále uvádí, že i když se rozdíly mezi venkovskými a městskými dětmi postupně zmenšují, dle Hofbauera (Tamtéž, s. 32) zůstává získávání dětí a mládeže na vesnici pro lepší využívání volného času nesnadným úkolem. Kromě vesnic se Němec a kolektiv (2002, s. 118) věnují i menším městům, kde je možnost volnočasových aktivit také omezenější než ve městech a i zde záleží, stejně jako na vesnici na škole a či úřadu, zda nabídne jedincům volnočasové kroužky.

Město definuje zákon. „*Obec, která má alespoň 3 000 obyvatel, je městem, pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády (§3, odst. 1 zákona o obcích).*“ (Český statistický úřad, online, cit. 2013-12-12) Sociologický slovník říká, že město je „...*označení lidského sídla s vysokou hustotou obyvatel a komunikací, rozvinutou dělbou práce a poskytováním služeb uspokojujících převážnou většinu potřeb obyvatel a s vysokou mírou kulturní a hmotné směny. Konkrétní podoba města se velmi mění v závislosti na době a místě.*“ (Jandourek, 2001, s. 155) Město se podle Veselé (1998, s. 30) liší od vesnice hlavně nabídkou zaměstnání, jiným způsobem života jedinců, bydlením nebo hospodářstvím. Pro město je podle Veselé (Tamtéž, s. 30) typická vyšší úroveň vzdělání, větší soukromí, profesní uplatnění a také větší možnosti, jak trávit volný čas. Na to má podle Hofbauera (2004, s. 30) vliv kumulace celkového objemu volného času do stejného prostoru i času, kde se tak vytváří velmi specifické prostředí, které možnosti účastníků rozšiřuje. Dále Hofbauer (Tamtéž, 30) říká, že život ve městech dětem dovoluje individuální a společné zájmové činnosti, mohou se při volnočasových aktivitách potkávat se svými vrstevníky i staršími jedinci, navazovat nové kontakty.

Život ve městě nabízí různé volnočasové aktivity v různou dobu, ať už v soukromých organizacích, domovech dětí nebo při základní škole. Jednotlivé kroužky jsou děleny nejen podle konkrétní aktivity, ale také podle věku. Město nabízí dětem například bazén, sportovní zařízení, kina, divadla, vzdělávací či umělecké kurzy, apod.

4 INTERNET

Pro potřeby naší diplomové práce je důležité definovat pojem internet. Jak uvádí Bednář (2011, s. 34), internet je síť vzájemně propojených a spolu komunikujících uzlů. Uzly se myslí počítače, servery, mobilní telefony, počítače v autech a podobně. Všechny tyto uzly mají jedno společné, a to, že komunikují skrze základní sadu protokolů. Musil (2003, s. 158) mluví o internetu jako o zatím nejvyspělejších komunikačním nástroji, jehož technickým základem je předávání multimediálních informací mezi počítači. Jako velmi pozoruhodný systém vidí internet Burton a Jiráček (2001, s. 145), podle kterých se dá skrze internet komunikovat s celým světem za minimální náklady, uživatelům jsou přístupné texty, obrázky, videa, hry, hudba, apod. Burton a Jiráček (Tamtéž, 145) dále poukazují na fakt, že internet nemá majitele a není institucionalizován, jedná se tedy o svébytný prostor s minimálním uspořádáním, který je tvořený kabelovými spojeními, satelitními linkami soustředěnými v počítačových pamětech a programech počítačů na celém světě. Jako jednu z možností, jak vnímat internet, definuje Šmahel (2003, s. 27-28). Říká, že se jedná o odreagování a zábavu, povyražení či děláním si legrace. Autor (Tamtéž, s. 28) srovnává internet se zábavním parkem, protože jedinec vstupuje někam, kam se jde hlavně bavit, relaxovat.

4.1 Stručná historie internetu

Internet je v 21. století samozřejmou součástí lidských životů, a to nejen těch dospělých, či dospívajících, ale i těch dětských. Internet však nevznikl pro potřeby dnešních uživatelů, ale jako technologie ozbrojených sil Spojených států amerických. Musil (2003, s. 158) říká, že koncem 60. let ve Spojených státech amerických došlo ke spojení Ministerstva obrany USA, které hledalo vhodný systém spojení odolný proti rušení a útokům na centrální uzel a vědců, kteří zase postrádali rychlou komunikaci přenášející velké množství dat. Tyto události můžeme považovat za důvod, proč došlo ke vzniku internetu. Jak dále Musil (Tamtéž, s. 159) uvádí, v roce 1969 poslal profesor Leonard Kleinrock ze svého počítače zprávu pro univerzitu ve Stanfordu, která měla znění „log in“. Zpráva však dorazila v podobě „lo“, což bylo první dálkové spojení

počítačů, a tak se začalo pracovat na síti ARPANET, tedy pokusné síti čtyř univerzit v USA. Díky dalším poznatkům se o vývoj začal zajímat Pentagon a vědecká komunita tak mohla pracovat za finanční podpory této organizace, a to tak rychle, jako doposud žádný technický vývoj neproběhl. „*Během 70. let vypracoval V. G. Cerf provozní jazyk a režim, zvaný protokol TCP/IP; jeho všeobecné přijetí a zavedení bez jakékoliv regulace a normalizace ukázalo další „samoorganizující“ rys nového způsobu konverzace.*“ (Musil, 2003, s. 159) Mezitím se, jak uvádí Musil (Tamtéž, s. 159) oddělila vojenská aplikace nesoucí jméno Milnet od původního ARPANETu, který akademikové provozovali nekomerčně a který se v zhruba v 80. letech otevřel veřejnosti. Jak uvádí Bednář (2011, s. 38), užíval se tento systém nejdříve na univerzitách, ve veřejné správě některých států či v soukromých firmách. Významným představitelem vývoje internetu je dle Musila (2003, 160) anglický vědec Tim Bernes-Lee z organizace CERN ve Švýcarsku, který dal světu dodnes platný systém WWW – World Wide Web. Dle Bednáře (2011, s. 41) změnil tento systém svět masových médií a vedl k informační revoluci. Do povědomí lidí se dostává název Internet a internet se postupně stává fenoménem a samozřejmostí domácností.

4.2 Internet v českých domácnostech

Od roku 2002 zjišťuje Český statistický úřad mimo jiné to, kolik českých domácností je připojeno k internetu. Dle informací Českého statistického úřadu uvedenými v dokumentu *Využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi jednotlivci 2012* (Český statistický úřad, online, 2013-12-12), kdy bylo šetření prováděno formou osobních rozhovorů s využitím osobního počítače na výběrovém vzorku zhruba 10 000 jedinců (cca 5 000 domácností) ve věku 16 let a více (období vztahující se ke 2. čtvrtletí roku 2012) je 65 % českých domácností připojeno k internetu, což je 2,7 milionu obyvatel. V roce 2007 to bylo jen 32 %, což podporuje teorii o rychle rozvíjejícím se médiu. Musil (2003, s. 161) uvádí, že se internet šíří zhruba třikrát rychleji než se šířila televize a desetkrát rychleji než se šířil rozhlas.

Český statistický úřad uvádí, že u vybaveností internetem lze pozorovat podobný trend, jako byl v případě domácností vybavenými počítači. „*Výrazně lépe byly ve 2.*

čtvrtletí roku 2012 vybaveny domácnosti s dětmi (devět z deseti domácností), v porovnání s domácnostmi bez dětí (57 %). Stejně tak domácnosti s nejvyšším příjmem byly vybaveny internetem 4 krát lépe než domácnosti s příjmem nejnižším. V roce 2012 jím totiž nebylo vybaveno pouze šest ze sta domácností s nejvyšším příjmem, kdežto pouze čtvrtina domácností s nejnižším příjmem uvedla, že má doma přístup k internetu. Pokud jde o úplné rodiny s dětmi, tak těch bylo k internetu připojeno devět z deseti, kdežto neúplných rodin s dětmi pouze sedm z deseti.“ (Český statistický úřad, online, cit. 2013-12-12) Dle Českého statistického úřadu (Tamtéž) jsou rozdíly ve vybavenosti domácnosti počítače s internetem viditelné i dle toho, kde rodina žije, tedy lokalitou. Internetem jsou tak lépe vybaveny domácnosti nacházející se ve velkých městech, tedy ve městech s 50 000 a více než 50 000 obyvateli. Místem můžeme myslet také prostor, kde tráví jedinci na internetu nejvíce času. Více než 96 % dotazovaných uvedlo, že využívá internet doma. V nedávné minulosti bylo běžné, že počítač připojený k internetu byl na jednom veřejném místě v domácnosti. Livingstone (2009, s. 22) však uvádí, že domácnosti už nepřemýšlejí, kam počítač s internetovým připojením umístí. Dnes totiž lidé přemýšlí, kam všude si nechají internet v domě či bytě rozmístit, což dokazují i data Českého statistického úřadu (online, 2013-12-12). Ten uvádí, že bezdrátové připojení (Wi-fi) mělo v roce 2012 48 % z domácností připojených k internetu, zatímco v roce 2006 to bylo jen 18 %.

Z výzkumu Českého statistického úřadu dále vyplynulo, že nejoblíbenější ze soukromých činností prováděných na internetu, je komunikace. „Jednoznačně nejoblíbenější skupinou činností provozovanou na internetu pro soukromé účely je komunikace. Téměř 94 % uživatelů internetu jej používá k zasílání/přijímání e-mailů. Velké oblibě se mezi českými jednotlivci těší také telefonování přes internet, které používá 37 % populace (více než polovina uživatelů internetu). ... Obrovský rozmach byl v posledních letech zaznamenán v užívání sociálních sítí. Ve 2. čtvrtletí roku 2012 je využívalo téměř 45 % uživatelů internetu.“ (Český statistický úřad, online, cit. 2013-12-12) Dle Českého statistického úřadu (Tamtéž) v roce 2009 ale užívalo sociální sítě jen 9 % uživatelů. Chatování se věnuje 35% dotazovaných, čtení on-line zpráv 85 % jedinců. V roce 2009 se hraní počítačových her věnovalo 16 %, v roce 2012 to bylo 24 %. Nárůst z 27 % v roce 2009 na 46 % v roce 2012 zaznamenalo přehrávání/stahování filmů a videí. Pro potřeby naší

diplomové práce je ale třeba znovu říci, že výzkum byl realizován na jedincích ve věku 16 a více let.

4.3 Internet jako nové médium, web 2.0 a další pojmy

Nové médium je pojem, který nelze definovat jen jednou unikátní definicí. Revue pro média (online, staženo 2013-12-11) označuje za nová média, nebo jinak také řečeno digitální média ta, která se váží mediálními technologiím založeným na digitálním, tedy numerologickém zpracování dat. Pojem nová média dle Pavlíčka (2007, s. 9) ale není záležitostí současnosti, protože jej poprvé použil kanadský mediální teoretik Marshall McLuhan, který tímto termínem označoval elektronická média a jejich obsahy. Pavlíček (Tamtéž, s. 10) vidí nová média jako ta, jejichž platforma je elektronická či digitální, dále jako ta, co využívají výpočetní procesor, jsou také interaktivní, podporují komunikaci nebo umožňují zpětnou vazbu. Novým médiem je tak bezesporu internet, který se během posledních let vyvinul ze stádia 1.0 až do stádia 2.0. „*Web 2.0 je souhrnné a poněkud nepřesné označení pro webové služby, které jsou založeny na tom, že jejich obsah nevytváří profesionálové, ale kooperativně všichni uživatelé.*“ (Bednář, 2011, s. 191) Je nutné podotknout, že současné uživatele web 1.0 nenadchne a ani neuspokojí jeho potřeby. Tento typ webu je silným nástrojem, který dává uživatelům aktivitu a participaci a marketingovým specialistům zase možnost zkoumat preference uživatelů a podle nich jim nabízet obsahy, které budou konzumovat. Do webu 2.0 se podle Pavlíčka (2007, s. 83) řadí blogy, sociální sítě či wiki systémy.

4.3.1 Sociální sítě a další důležité pojmy

Sociálně sítě jsou v posledních pár letech velmi často vyslovovaným pojmem a na internetu patří k nejpoužívanějším, ne-li nejpoužívanější části. Pojmenování sociální sítě se přebralo ze sociologie. Podle Kulhánkové a Čamka (2010, s. 9) se začaly sociální sítě, jak je nyní známe, rozvíjet ve Spojených státech amerických v polovině 90. let, kdy je využívali především studenti. Jurášková a Horňák (2012, s. 210) uvádí, že sociální sítě jsou služby pro komunitu lidí, kteří v internetovém prostředí sdílejí data, komentáře,

apod., což umožňuje dialog, šíření mediálního obsahu a následné analýzy názorů skupin. Podle Bednáře (2011, s. 193) je podstatou sociálních sítí vytváření virtuálních vztahů mezi uživateli. Musil (2003, s. 203) říká, že vztahy mezi účastníky na sociální síti jsou ve formě „známí“. Jedná se tedy o osoby, které o sobě vědí, ale nepřátelí spolu. Bednář (2011, s. 193) říká, že tito „známí“ ví, co dělají jejich „známí“, protože sociální síť umožňuje sdílet či publikovat obsah, komunikovat mezi sebou navzájem, ať už e-mailem nebo přes komunikační kanál dané sociální sítě. Kulhánková a Čamek (2010, s. 9) říkají, že jsou sociální sítě v dnešní době fenoménem a mají miliony členů. Sociálních sítí je mnoho, ať už je se jedná o Google+, MySpace či LinkedIn. Pro potřeby naší diplomové práce vzhledem ke zkoumanému vzorku je důležité definovat především Facebook a české sociální síť.

Největší sociální síť světa je Facebook (cca 1 miliarda uživatelů), který podle Bednáře (2011, s. 194) vznikl ve Spojených státech amerických v roce 2004 jako univerzitní seznamovací server. Jeho zakladatelem je Mark Zuckerberg, původně student Harvardské univerzity. *„Postupem času se na síť napojovaly i další školy a nakonec byl přístup do systému otevřen pro všechny uživatele s univerzitní e-mailovou adresou a pro některé zahraniční univerzity. V České republice se jako první připojila Masarykova univerzita v Brně.“* (Janda, 2011: s. 33) Podle údajů uvedených na oficiálním webu Facebooku (online, cit. 2013-12-12) se na Facebook měsíčně připojí 1,19 miliardy uživatelů, a to je o 18 % více než v roce 2012. Jak uvádí Bednář (2011, s. 194), dají se na Facebooku publikovat statusy, fotografie, videa, je možné plánovat události, příspěvky se dají sdílet, komentovat, označovat symbolem „to se mi líbí“, uživatelé spolu mohou komunikovat skrze zprávy nebo chat, uživatelé mohou být členy různých skupin, apod.

Podle Eckertové a Dočekala (2013, s. 28) používá Facebook 3, 8 milionu Čechů, z toho je dětí a mládeže do 18 let 670 tisíc, jedinců ve věku od 19 do 29 let 1,4 milionu, uživatelů ve věku 30 až 39 je 890 tisíc, ostatní věkové kategorie nejsou tak silně zastoupeny. Tito autoři (Tamtéž, s. 28) uvádí, že pro založení účtu na Facebooku musí být uživatel minimálně 13 let, což většina jedinců nedodržuje, pravidla obchází a výsledkem je, že na Facebooku běžně najdete české děti docházející do páté třídy základní školy. *„V šesté a sedmé třídě je výjimkou, aby dítě účet (profil) na Facebooku nemělo....“* (Eckertová, Dočekal, 2013, s. 29)

Jednou z nejstarších českých sociálních sítí jsou Spolužáci.cz. Podle Eckertové a Dočekala (Tamtéž, s. 26) tuto sociální síť navštěvuje cca 700 tisíc návštěvníků. Web Spolužáci.cz provozuje Seznam.cz od roku 2004 a právě na této sociální síti se potkávají současní i minulí spolužáci od základních až po vysoké školy. Dělení je dle měst, kde se vzdělávací instituce nachází a dále dle ročníků a tříd, vyhledávání lze provést i podle jména konkrétního spolužáka. Spolužáci si zde vyměňují vzkazy, studijní materiály, sdílejí fotografie, videa, píšou si zprávy, apod.

Česká sociální síť Lidé.cz rovněž patří do skupiny webu Seznam.cz. „*Uživatelé na Lidé.cz pokrývají všechny věkové kategorie a zájmové skupiny, přičemž mladší generace tvoří největší uživatelskou základnu. Server je rozdělen do několika kategorií včetně chatu, diskusních fór a seznamky.*“ (Seznam, online, cit. 2013-12-13) Podle Eckertové a Dočekala (2013, s. 105) však tuto českou sociální síť vytěsňuje z popředí zájmu českých uživatelů Facebook. Dále autoři (Tamtéž, s. 105) uvádí, že Lidé.cz patří k nejpoužívanějším českým sociálním sítím.

Někteří autoři hovoří o kanálu You Tube jako o vlajkové lodi ve flotile webu 2.0. You Tube je nejpopulárnější systém světa, kde se nachází videa, blogy a další materiály, které sem vložili sami uživatelé. „*Zakladateli byli Chad Hurley, Steve Chen a Jawed Karim. Doména spatřila světlo světa 15. února 2005 a během následujících měsíců byl vybudován samotný portál. Příjemný start zajistily štedré investice koncem roku 2005, které se mnohonásobně vrátily. V průběhu roku 2006 se YouTube stal jedním z nejrychleji se rozvíjejících webů na Internetu.*“ (Lupa, online, cit. 2013-12-15) You Tube denně navštíví miliony lidí z celého světa. Tento unikátní systém oslavil v roce 2013 páté výročí svého působení v České republice, kde si získal mnoho uživatelů.

Nejnavštěvovanější česká internetová televize, která nabízí uživatelům obsah, který sama vytváří. Pořady jako Peklo na talíři, A DOST!, Fenomén, apod. se těší své popularitě. „*Stream.cz navštíví měsíčně přes dva miliony uživatelů, kteří vygenerují okolo 40 milionů přehraní videí.*“ (Seznam, online, cit. 2013-12-14)

Mezi důležité pojmy patří chat. Ten Musil (2003, s. 254) definuje jako část internetové stránky, která umožňuje komunikovat s jinými uživateli této stránky. Komunikace nemá žádná omezení ani požadavky. Chatovat se dá na specializovaných

webových stránkách, jakou je například český xchat.cz, chat může být součástí sociálních sítí, jako tomu je například u Facebooku, k chatování slouží i aplikace jako je například Skype či ICQ.

Pro potřeby této diplomové práce vnímáme jako důležité definovat také blog. Slovo blog vzniklo z anglických slov web a log a poprvé jej na blog zkrátil Peter Merholz. *„Blogy jsou osobní webové stránky, na kterých uživatelé publikují své příspěvky ve formě článků. [...] V počátcích byly blogy jen statické stránky, jejichž aktualizace byla obtížnější a kladla na autory větší nároky.“* (Šindelář, 2006, s. 7) Bednář (2011, s. 191) definuje blogy jako webový deníček, který si uživatelé na internetu vedou. Blogy můžeme rozdělit na odborné, informační, zájmové, firemní, tematické, blogy jako deníky (osobní) nebo na blogy, které jsou kombinací těchto typů. V praxi to znamená, že s rozšířením internetu a blogů se tak na území České republiky a vlastně celého světa vyrojily tisíce novinářů, spisovatelů či odborných pracovníků. Kasík říká, že *„na vzniku blogů a jejich rapidně rostoucí popularitě se podílelo několik význačných jevů. Jejich vzájemná souvislost a provázanost je velice dobře patrná. Často zde platí pozitivní zpětná vazba. Příklad: čím více lidí je online, tím více firem i jednotlivců vytváří stránky (ať už z ekonomických či jiných důvodů), což opět vede další lidi k tomu, aby se k rostoucí internetové populaci připojili.“* (Kasík 2010: s. 147) Dříve byl internet omezený, nebylo tolik možností, kde si zřídit blog, pokud tedy vůbec někdo věděl, co to blog je. Jak uvádí Kasík, nejdříve muselo dojít ke vzniku technologických a ekonomických předpokladů, teprve pak (zhruba polovina 90. let) mohly být vytvořeny první weby, které nabízely hostování webových stránek zdarma (Tamtéž: s. 151). Dokonce se dle Kasíka mluví o namíchání blogového koktejlu, který přinesl *„publikaci textů a obrázku zdarma, WYSIWYG ed tor pro úpravu příspěvků, snadné odkazování, možnost sledovat nové články pomocí RSS kanálu, do značné míry jednotný vzhled a strukturu, zpětnou vazbu čtenářů ve formě komentářů a konečně i samotný termín blog.“* (Kasík 2010: s. 151)

5 PŘEDEŠLÉ VÝZKUMY

Důležitý teoretický základ této diplomové práce představují výzkumy, které už byly na stejné či podobné téma provedeny. Jelikož cenné informace přináší i výzkumy věnující se nejen dětem, ale i dospělým, uvádíme i výsledky těchto výzkumů. Výsledky všech zmíněných výzkumů nám byly inspirací a výborným zdrojem informací při tvorbě hypotéz a dotazníku.

5.1 Národní zpráva o zdraví a životním stylu dětí a školáků

V rámci mezinárodního projektu Health Behaviour in School—aged Children: WHO Collaborative Cross-National study (HBSC) byla v roce 2011 vydaná Národní zpráva o zdraví a životním stylu dětí a školáků. Do tohoto výzkumu se Česká republika zapojuje od roku 1994 a získává tak o dané kategorii lidí důležité informace, a to z několika sfér života. Pro tuto diplomovou práci byla důležitá část o čase stráveném u počítače. Výzkum byl prováděn dotazníkovým formulářem, a to na 86 základních školách a na 8 víceletých gymnáziích v České republice. Do výzkumu bylo zařazeno 5686 dětí ve věku 11, 13 a 15 let.

Z výsledků výzkumu vyplývá, že *„více než polovina respondentů tráví u počítače více než dvě hodiny denně během pracovních dní.“* (Kalman, 2011, s. 73) Ve zprávě (Tamtéž: s. 73) se dále uvádí genderové výsledky, a to že dívky tráví během všedního dne u počítače méně času než chlapci. Národní zpráva o zdraví a životním stylu dětí a školáků bohužel neuvádí, jakým aktivitám se děti na počítači věnují.

5.2 Životní styl žáků základních škol v ČR

V dubnu roku 2013 vydalo České zdravotní fórum výsledky dotazníkového průzkumu na téma Životní styl žáků základních škol v ČR, který se uskutečnil v období od prosince 2012 až po únor 2013. Tento průzkum byl prováděn mezi žáky druhého stupně základních škol v České republice a sesbíralo se 3 398 dotazníků. Průzkum byl zaměřen na pět oblastí. Pro potřeby naší diplomové práce je podstatná část týkající se

způsobů trávení volného času a dále část týkající se komunikace. Výzkum byl realizován v různých krajích České republiky. Proto ze závěrů vyplývá, že „z *Moravskoslezského a Ústeckého kraje a Vysočiny pochází relativně nejvíc žáků, kteří ... denně tráví více než 6 hodin na sociálních sítích.*“ (České zdravotnické fórum, online, cit. 2013-11-12) Z výzkumu vyplývá, že se stoupajícím věkem dětí se zvyšuje také doba, kterou tráví u notebooku, počítače či tabletu. Dále výsledky uvádí, že 90 % žáků tráví už v páté třídě základní školy u počítače alespoň hodinu až dvě denně. Při dosažení hranice 15 let jen třetina žáků tráví s počítačem méně než tři hodiny denně. Výzkum si je však vědom svých nedostatků a proto se v dokumentu uvádí, že průzkum nerozlišuje, co na počítači, notebooku či tabletu žáci konkrétně dělají. Není tedy rozlišeno, zda jsou na internetu, například na sociálních sítích nebo zda plní školní povinnosti.

Část věnovaná komunikaci mezi dospívajícími žáky základních škol přináší výsledky o tom, jak významnou roli hrají v komunikaci žáků ZŠ sociální sítě (výzkum se zaměřoval na Facebook, Twitter, apod.). Z výsledků vyplývá, že už v 10 letech používá sociální sítě 65 % dívek a 40 % chlapců, v 15 letech už každý. Se zvyšujícím se věkem stoupá také procento žáků, kteří využívají sociální sítě 1-2 hodiny nebo 3-4 hodiny denně. Je tedy jasně patrné, že sociální sítě jsou každodenní volnočasovou aktivitou této téměř celé věkové skupiny.

5.3 EU Kids Online

Institut výzkumu dětí, mládeže a rodiny při Masarykově univerzitě v Brně se zapojil do celoevropského výzkumu s názvem EU Kids Online. Jelikož se jedná o unikátní evropský projekt, bylo třeba dodržovat standardy dané EU Kids Online sítí. Náhodný stratifikovaný vzorek tak tvořilo téměř 26 000 dětí ve věkovém rozmezí 9 až 16 let, které používají internet. Šetření se také zúčastnil jeden rodič dítěte. Šetření probíhalo formou rozhovoru, a to na přelomu jara a léta roku 2010 ve 25 evropských zemích. Výsledky výzkumu jsou váženými průměry napříč zeměmi.

Používáním internetu se v tomto výzkumu rozumí užití jakéhokoliv zařízení, které umožňuje dětem připojení k internetu odkudkoliv. Hlavním tématem, kterým se výzkum zabýval, byla online rizika spojená s užíváním internetu, konkrétně pornografie, šikana, zprávy se sexuálním obsahem, kontakt s neznámými lidmi

(nejdříve na internetu a poté v reálném životě), dále škodlivé obsahy a v neposlední řadě zneužití osobních dat. Pro potřeby naší diplomové práce jsou důležité výsledky šetření týkající se aktivit, které děti na internetu dělají, apod.

Podle dat získaných z výzkumu EU Kids Online je internet běžnou každodenností dětí, neboť z výsledků vyplývá, že 93 % dětí ve věku 9 až 16 let se k internetu připojuje alespoň jednou týdně. Každý nebo téměř každý den se na internetu pohybuje 60 % dětí. Dále výzkum ukázal, že svůj čas na internetu tráví stále mladší a mladší jedinci, kdy průměrný věk prvního použití internetu je ve Švédsku sedm let, v osmi letech se poprvé na internet dostanou děti z ostatních severských zemí. „*Napříč zeměmi se jedna třetina z 9 – 10letých, kteří používají internet, připojuje denně, u 15 – 16letých tento počet vzrůstá na 80 %.*“ (EU Kids Online, online, cit. 2014-02-13) Výzkum se zabýval také otázkou, odkud děti internet používají. Vyšlo najevo, že 87 % dětí se připojuje k internetu z domova. Tato procenta se však dále dělí na dvě části, a to na děti, které se připojují ze svého pokoje (49 %) a děti, které se připojují prostřednictvím mobilního telefonu nebo jiného přenosného zařízení (33 %). Kromě domova se děti připojují také ve škole – jedná se o 63 % dětí.

Výzkum EU Kids Online se zabýval i otázkou, jakým aktivitám se děti na internetu věnují. „*Děti na internetu podnikají široké spektrum aktivit, které mohou být potenciálně přínosné: 9 – 16letí používají internet pro školní práci (85 %), hraní her (83 %), sledování videoklipů (76 %) a používání komunikačních aplikací (62 %). Méně jich publikuje obrázky (39 %) nebo přeposílá či sdílí zprávy (31 %), používá webkameru (31 %), stránky pro sdílení souborů (16 %) nebo bloguje (11 %).*“ (EU Kids Online, online, cit. 2014-02-13) Pro potřeby této diplomové práce jsou důležitá také data týkající se sociálních sítí. Profil na sociální síti vlastní 59 % dotazovaných. Sociální sítě jsou nejvíce populární v Nizozemí (80 %), dále v Litvě (76 %) a Dánsku (75 %).

Dle výsledků jsou české děti ve věkovém rozmezí 9 až 16 let v rámci Evropy digitálně nadprůměrně vzdělaní. V evropském žebříčku je Česko v této kategorii páté, přestihlo jej Finsko, Slovinsko, Holandsko a Estonsko.

Co se týká používání internetu, patří internet ke každodenní nebo ke skoro každodenní činnosti. To uvedlo 75 % českých dětí. Profil na sociální síti (ať už se jedná

o Facebook, Lidé.cz, apod.) má zřízeno 72 % dotazovaných. Podle získaných dat jsou české děti k internetu liberální a jejich schopnosti jsou z hlediska frekvenci i znalostí nadprůměrné.

5.4 Není nám to jedno!

Výzkum společností Henkel ČR a Ahold pod názvem „Není nám to jedno!“ z roku 2010 se zabýval zdravým životním stylem dětí. Jeho součástí byl také jejich trávení volného času. Šetření v podobě dotazníků se realizovalo na území České republiky na 1 535 dětech ve věku 6 až 16 let. Jelikož už tyto společnosti dělaly výzkum na stejné téma o 5 let dříve, mohly se výsledky porovnat. Co se týká elektronických médií, ukázalo se, že svůj volný čas tráví denně hraním her nebo brouzdáním po internetu 36 % respondentů, zatímco v roce 2005 to bylo jen 25 %. Z výsledků je dále patrné, že 30 % dětí hraje počítačové hry nebo brouzdá po internetu více než hodinu denně. Více než hodinu denně tráví u počítače 28 % dívek a 31 % chlapců.

Jedna z demografických otázek dotazníku byla na původ, tedy zda jsou děti z města, či vesnice. Ukázalo se, že 31 % městských dětí nedochází do žádného zájmového kroužku, děti z vesnice je 36 %. Děti, co nedochází do kroužků, k tomu mají určité důvody. Celých 18 % dětí nikam nedochází z důvodu časově náročného dojíždění.

5.5 Klíče pro život

S Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy realizoval Národní institut dětí a mládeže národní projekt Klíče pro život – Rozvoj klíčových kompetencí v zájmovém a neformálním vzdělávání. Pro tuto diplomovou práci je důležitá část projektu, která se jmenuje Děti v ringu dnešního světa - Hodnotové orientace dětí a mládeže ve věku 6 – 15 let. Tento výzkum se realizoval mezi roky 2009 – 2011. Výzkum byl rozdělen do tří částí: rodina a škola, volný čas, média. Pro naše potřeby je podstatná část dvě a tři. Co se týká sběru dat, byl realizován jak kvalitativně, tak kvantitativně, a to na cca 2 000 respondentů.

Z výzkumu vyšlo najevo, kolik času tráví děti v rozmezí 10 – 15 let na internetu ve všední den a o víkendu. Například 36 % dětí ve věku 13 let tráví dle průzkumu během všedního dne na internetu 31 – 60 minut. O víkendu tráví ve stejné kategorii na internetu 31 % dětí více než 180 minut. Je tedy znát, že se děti o víkendu věnují internetu dvakrát až třikrát tolik, co během týdne. Dále je patrné, že se internet stává nedílnou součástí dětského volného času. Přes 80 % starších školáků uvedlo, že jsou online. Během týdne, kdy následující den nemusí do školy, tráví na internetu děti přes hodinu. Se stoupajícím věkem stoupá i čas, který internetu věnují. Internet se tak dle výsledků stává stále větším konkurentem televize. Ve výzkumu byla také položena otázka, zda děti dávají přednost televizi či internetu. Skoro dvě pětiny respondentů si neumí svůj život představit ani bez televize, ani bez internetu. Zhruba 20 % dětí by se raději vzdalo televize, než internetu a jen jedna desetina dětí ve věku 13 až 15 let uvedla, že by mohla bez internetu být. Televize by se ale klidně vzdalo ve stejné věkové kategorii 40 % dětí, což ukazuje na stoupající oblíbenost internetu.

Výzkum se také zabýval tím, která elektronická média děti vlastní či je mají ve svém pokoji. Ukázalo se, že 43 % dětí má svůj počítač, se stoupajícím věkem ale procenta narůstají. Děti ve věku 13 -15, které mají ve svém pokoji vlastní počítač, je 57 %.

5.6 World Internet Project

Masarykova univerzita v Brně má svůj Institut výzkumu dětí, mládeže a rodiny, který v roce 2008 interpretoval výsledky mezinárodního výzkumu s názvem World Internet Project. Česká republika se jako jeden ze 13 států do projektu zapojila. Zúčastnilo se ho přes 2 000 respondentů ve věkové hranici 12 až 60 let. Součástí šetření byla ale i mladší věková kategorie, a to 12 let a starší (přes 1 500 respondentů). Na těchto účastnících se prováděly hloubkové rozhovory tváří v tvář. Pro tuto diplomovou práci jsou důležité výsledky z věkové kategorie 12 až 18 let. Z této kategorie se každý den zabývá e-mailovou komunikací 62 %, 56 % respondentů chatuje skrze ICQ, MSN a další, 41 % stahuje, poslouchá hudbu, 39 % odpovídajících hraje hry. Dále je z výzkumu patrné, že se dívky věnují na internetu jiným aktivitám, nejčastěji čtou a píší blogy a vyhledávají informace o zdraví. Dotazovaní chlapci mají jiné internetové

aktivity, nejčastěji hrají hry online a dívají se na webové stránky s erotikou. Když se na aktivity podíváme z hlediska věku, pak v rozmezí 12 až 15 nejčastěji hrají respondenti hry. Co se týká dostupnosti počítače v domácnosti, tak jej rodiče v 35 % umístili na veřejné místo, tedy ne do pokoje dítěte a 51 % tázaných rodičů vymezuje svým dětem čas, který mohou na internetu strávit.

5.7 Rodiče a výchova 2010

Na konci roku 2010 vydal Sociologický ústav zprávu se jménem Rodiče a výchova 2010. Záměrem studie bylo zjistit, zda jsou rozdíly mezi hodnotami, vzdělanostními aspiracemi, kulturním kapitálem rodičů a ve způsobech trávení volného času dětí dle vzdělání rodičů. To znamená, že se porovnávaly děti z rodin vysokoškolsky vzdělaných rodičů a děti, jejichž oba rodiče jsou vyučení. Pro potřeby naší diplomové práce považujeme za důležitou tu část dat, která se týká volného času dětí.

Metodou řízených standardizovaných osobních rozhovorů a skrze online dotazování byly získány informace od 325 respondentů. Pod pojmem respondenti se v tomto výzkumu ukrývají rodiče z rodin, ve kterých žije alespoň jedno dítě ve věku 6 – 16 let docházející na základní školu nebo víceleté gymnázium.

Data získána tímto výzkumem ukázala několik rozdílností mezi dětmi vysokoškolsky vzdělaných rodičů a dětmi vyučených rodičů.

Rozdíl mezi dětmi je v četbě. Téměř 40 % dětí vysokoškolsky vzdělaných rodičů čte každý den, zatímco děti vyučených rodičů, co čtou denně, je jen 16 %. S četbou souvisí i knihovna, do které dochází 78 % dětí vysokoškolsky vzdělaných rodičů a polovina dětí vyučených rodičů.

Rozdíly mezi dětmi vysokoškolsky vzdělaných rodičů a vyučených rodičů jsou i v návštěvnosti zájmových kroužků. Děti vysokoškolsky vzdělaných rodičů více navštěvují sportovní a umělecké kroužky, chodí více také do Skauta či jiné podobně zaměřené organizace. Děti vysokoškolsky vzdělaných rodičů také dvakrát více oproti dětem vyučených rodičů reprezentují svou školu, a to při různých vystoupeních či závodech. Děti obou typů rodičů však navštěvují jazykový či počítačový kroužek.

Výzkum také ukázal, že děti vysokoškolsky vzdělaných rodičů častěji dochází do zájmového kroužku, čtou knihy, pracují s počítačem nebo mají jiné individuální zájmy. Oproti tomu děti vyučených rodičů tráví více času s kamarády nebo ve školní družině. Co se týká přípravy do školy a sledování televize, tak mezi těmito činnostmi nejsou mezi dětmi obou typů rodičů žádné rozdíly. Těmto činnostem se věnuje zhruba 70 % dotazovaných každý den.

5.8 České děti a internet

Nadace Naše dítě si nechala v roce 2009 zpracovat společností TNS AISA výzkum týkající se chování českých dětí na internetu. Výzkumu se zúčastnilo 319 rodin s dětmi ve věku 10 až 15 let, a to z celé České republiky.

Výsledky jsou zpracovány ve třech věkových kategoriích, a to: 10-11 let, 12-13 let, 14-15 let. Je tak velmi zajímavé pozorovat, jak se stoupajícím věkem stoupá také internetová a počítačová gramotnost jedinců. Například software stahuje 15 % respondentů z věkové kategorie 10-11 let, za to z věkové kategorie 14-15 let je to 44 % respondentů. Také některé činnosti prováděné skrze internet s věkem stoupají. Například chatu a diskusním skupinám se na internetu věnuje 47 % respondentů z věkové kategorie 10-11 let, 63 % respondentů z věkové kategorie 12-13 let a 71 % respondentů z věkové kategorie 14-15 let.

Napříč věkovými kategoriemi se respondenti nejvíce věnují e-mailu, poslouchání hudby, hraní her online, hledání informací a okamžité komunikaci (ICQ, MSN, Skype). Co se týká doby strávené na internetu, tak respondenti tráví na internetu hodinu a půl všední den a přes dvě hodiny o víkendu. Opět bylo možné sledovat, že se stoupajícím věkem stoupá také doba strávená na internetu, a to ať už ve všední den nebo o víkendu. Například respondenti z věkové kategorie 14-15 let tráví na internetu o víkendu jednou tolik více času než respondenti z věkové kategorie 10-11 let.

Z výzkumu také vzešly výsledky, kde se děti k internetu připojují. S 90 % převládá domov, ostatní místa, odkud se na internet dostanou, nejsou nijak významně zastoupena. Jedná se však o školu, knihovnu, kavárnu, u kamarádů a z mobilního

telefonu. Počítač ve svém pokoji má dle výzkumu 51 % respondentů, ve společných prostorách pak 34 % respondentů.

Podle dat získaných z výzkumu se na internetu pohybují chlapci i dívky ve stejném zastoupení.

5.9 Využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi jednotlivci v roce 2010

Český statistický úřad v roce 2010 uveřejnil výsledky výzkumu týkajícího se využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi jednotlivci. Respondentů bylo 8 722 a šetření bylo prováděno osobním rozhovorem. Poprvé byly do výzkumu zařazeny i otázky týkající se dětí ve věku 10-15 let a informačních technologií, na které odpovídal jeden dospělý žijící v domácnosti. Výsledky týkající se dětí považují za důležité prezentovat. Data ukazují, že téměř všechny děti, které mají doma počítač nebo internet, tyto technologie doma používají. Přitom 86 % všech dětí (96 % těch, co mají doma počítač) jsou pravidelní uživatelé počítače (používají jej minimálně jednou za týden).

Přístup k osobnímu počítači s internetem má téměř 90 % dotazovaných, čili devět z deseti dětí. Častěji se však podle Českého statistického ústavu jedná o děti z majetnějších rodin (98 % dětí z domácností v nejvyšším příjmovém kvartilu má doma počítač, 94 % internet) než z chudších rodin (69 % dětí z domácností v nejnižším příjmovém kvartilu má doma počítač, 56 % internet), děti z úplných rodin (92 % dětí žijících s oběma rodiči má doma počítač, 88 % internet) než z neúplných (80 % počítač, 76 % internet), přičemž jsou tyto dvě charakteristiky na sobě značně závislé, a to proto, že neúplné rodiny mívají často nižší příjmy a naopak.

Ze získaných dat vyplývá, že 52 % dětí, které používají internet doma, u něj tráví pět a méně hodin za týden, pět až deset hodin za týden tráví na internetu téměř polovina dětí.

6 VYMEZENÍ CÍLŮ EMPIRICKÉHO ŠETŘENÍ, FORMULACE HYPOTÉZ, VÝZKUMNÝ VZOREK, VÝZKUMNA METODA, SBĚR DAT

6.1 Hlavní cíle a dílčí cíle, formulace hypotéz

6.1.1 První hlavní cíl

Hlavním cílem práce je zjistit, jakou roli hraje internet ve způsobu trávení volného času dětí druhého stupně základních škol.

Dílčí cíle a formulace hypotéz:

Dílčím cílem práce je zjistit, kolik času tráví děti druhého stupně základních škol na internetu.

Hypotéza č. 1: Předpokládáme, že více než polovina respondentů a respondentek uvede, že internet je každodenní součástí trávení jejich volného času.

Dílčím cílem práce je zjistit, kolik času tráví děti druhého stupně základních škol na internetu ve všední den, kdy následující den musí do školy a kolik času tráví děti druhého stupně základních škol na internetu o víkendu, kdy následující den do školy nemusí.

Hypotéza č. 2: Předpokládáme, že když děti nejdou následující den do školy, bude těch dětí, co stráví na internetu více jak tři hodiny, více, než když následující den do školy jdou.

Dílčím cílem práce je zjistit, kde nejčastěji děti druhého stupně základních škol internet využívají.

Hypotéza č. 3: Předpokládáme, že děti budou nejčastěji využívat internet v prostředí svého domova.

Dílčím cílem práce je zjistit, zda existuje souvislost mezi dostupností internetu a množstvím času, který děti druhého stupně základních škol na internetu tráví.

Hypotéza č. 4: Předpokládáme, že děti mající vlastní počítač/tablet tráví na internetu více svého volného času, než děti, jež se o počítač/tablet musí dělit s ostatními členy domácnosti, v níž žijí.

Dílčím cílem práce je zjistit, zda množství času, který stráví děti druhého stupně základních škol na internetu, souvisí s dosaženým vzděláním rodičů.

Hypotéza č. 5: Předpokládáme souvislost mezi vzděláním rodičů a množstvím času, který děti tráví na internetu. Děti vysokoškolsky vzdělaných rodičů tráví na internetu méně času než děti rodičů s nižším stupněm vzdělání.

6.1.2 Druhý hlavní cíl

Druhým hlavním cílem práce je zjistit, k jakým aktivitám děti druhého stupně základních škol internet využívají.

Dílčí cíle a formulace hypotéz:

Dílčím cílem práce je zjistit, jakým aktivitám se děti druhého stupně základních škol na internetu věnují.

Hypotéza č. 6: Předpokládáme, že více než tři čtvrtiny respondentů a respondentek využívají internet za účelem přihlášení se na sociální síť.

Dílčím cílem práce je zjistit, zda existuje souvislost mezi druhem aktivit, k nimž děti druhého stupně základních škol využívají internet a pohlavím.

Hypotéza č. 7: Předpokládáme, že zastoupení jednotlivých aktivit, k nimž internet využívají dívky, se bude lišit od zastoupení aktivit, kterým se věnují chlapci.

6.1.3 Třetí hlavní cíl

Hlavním cílem je zjistit, jaký vliv na trávení volného času na internetu má v případě dětí druhého stupně základních škol místo, kde se základní škola nachází (město, vesnice).

Dílčí cíle a formulace hypotéz:

Dílčím cílem práce je zjistit, zda existuje souvislost mezi množstvím volného času stráveného na internetu u dětí druhého stupně základních škol ve městě a u dětí druhého stupně základních škol, které jsou ve vesnici.

Hypotéza č. 8: Předpokládáme, že děti navštěvující základní školu ve městě tráví na internetu denně méně volného času než děti navštěvující základní školu ve vesnici.

Dílčím cílem práce je zjistit, zda existuje souvislost mezi aktivitami, ke kterým děti druhého stupně základních škol internet denně využívají, a místem, kde je jejich škola (město, vesnice).

Hypotéza č. 9: Předpokládáme, že se denně bude komunikaci přes internet (sociální sítě, chat, diskuze) věnovat více dětí docházejících na základní školu ve vesnici, než dětí docházejících na základní školu ve městě.

Dílčím cílem práce je zjistit, zda existuje souvislost mezi dostupností vlastního zařízení s připojením k internetu a místem, kde děti navštěvují druhý stupeň základních škol (město, vesnice).

Hypotéza č. 10: Předpokládáme, že dětí, které mají k dispozici vlastní zařízení s připojením k internetu, bude méně mezi těmi, jež navštěvují základní školu ve vesnici, než mezi dětmi navštěvujícími základní školu ve městě.

6.2 Výzkumný vzorek

Jako výzkumný vzorek jsme si zvolili žáky a žákyně druhého stupně základních škol v Praze a ve Zlonicích. Schválně jsme do výzkumného vzorku zařadili žáky z města a vesnice, aby bylo možné porovnat, zda má místo, kde žáci a žákyně školu navštěvují, vliv na jejich trávení volného času na internetu. Pro potřeby této diplomové práce jsme zvolili výzkumný vzorek 180 respondentů a respondentek, což jsou 3 třídy jak z Prahy, tak ze Zlonic. Jsme si plně vědomi, že výzkumný vzorek je nedostačující, ale pro reprezentativní výzkum by bylo potřeba podstatně více respondentů, což není v našich časových ani finančních možnostech. Do výzkumu tak byla zařazena Základní škola profesora Švejcara v Praze 12 a Základní škola Zlonice ve Zlonicích. Respondenty a respondentkami se stali žáci a žákyně 6. – 9. tříd.

6.3 Výzkumná metoda

Nedílnou součástí této diplomové práce je kvantitativní výzkumné šetření. Abychom získali potřebná data, dali jsme respondentům a respondentkám dotazník. Tuto metodu jsme zvolili po pečlivé úvaze. Jak uvádí Surynek (2001, s. 79), je dotazování nejčastěji využívanou metodou. Jandourek (2001, s. 210) popisuje dotazník jako klasický nástroj pro kvantitativně orientovaný výzkum a dále jej Jandourek (tamtéž) definuje jako rozšířený nástroj, protože umožňuje rychlé zpracování dat. Dotazník jsme sestavili po předchozím prostudování odborné literatury a výzkumů, které se na stejné, či podobné téma, uskutečnily v minulosti. Dotazník jsme sestavili s ohledem na věk respondentů a respondentek a to tak, aby byl srozumitelný a respondenti i respondentky mohli bez problémů odpovídat. Počet otázek byl zvolen tak, aby pokryl všechny informace, které bylo potřeba získat, ale zároveň tak, aby nezabral mnoho času. Jelikož je studentů vysokých škol, kteří potřebují získat pomocí dotazníkového šetření data, mnoho, ředitelé základních škol velmi neradi dotazníky distribuují. Proto bylo jediným řešením sestavit dotazník tak, aby vyhovoval všem požadavkům, a to jak na diplomovou práci, tak vedení základních škol.

Abychom zjistili, zda je dotazník správně sestaven, provedli jsme zkušební test, do kterého se zařadilo šest dětí druhého stupně základních škol. Po vyplnění dotazníků jsme provedli drobné úpravy a dali jsme dotazník opět šesti dětem docházejícím na druhý stupeň základní školy. Tentokrát jsme si ověřili, že je dotazník sestaven správně.

6.4 Sběr dat

Dotazník jsem předala jak vedení Základní školy profesora Švejcara v Praze 12, tak vedení Základní školy Zlonice. Pověření pracovníci obou základních škol dotazník v jimi vybraných vyučovacích předmětech předali žákům a žákyním, a to v termínu 2. – 13. 12. 2013. Vyplňování dotazníků jsem se tedy sama neúčastnila. Dle svědectví pedagogů zabralo respondentům a respondentkám vyplňování dotazníku zhruba čtvrt hodiny. Dotazníky pak následně odevzdali svým vyučujícím. Pedagogové uvedli, že respondenti a respondentky měli problém především s otázkou týkající se vzdělání rodičů.

Na obou výše zmíněných základních školách se dohromady rozdalo 180 dotazníků a všechny se vrátily zpět. Můžeme tedy říct, že v našem šetření došlo ke 100% návratnosti. Avšak 53 dotazníků muselo být ze šetření vyřazeno, a to z důvodu špatného vyplnění. Výzkumný vzorek tak tvoří 67 dívek a 60 chlapců.

7 ANALÝZA A INTERPRETACE DAT

Data, která jsme získali z dotazníků, jsme vložili do programu Microsoft Office Excel a vytvořili jsme potřebné třídění, ze kterého jsme dostali potřebné výsledky šetření, a to v podobě dat v tabulkách. Tato data jsme převedli pomocí stejného programu do grafické podoby, tedy do grafů.

7.1 Jakou roli hraje internet ve způsobu trávení volného času dětí druhého stupně základních škol.

Hlavním cílem práce bylo zjistit, jakou roli hraje internet ve způsobu trávení volného času dětí druhého stupně základních škol. Abychom mohli na tento cíl odpovědět, rozdělili jsme jej do několika dílčích cílů. Nejdříve bylo důležité zjistit, jakými volnočasovými aktivitami vyplňují děti druhé stupně základních škol svůj volný čas. Výsledky jsou zaznamenány v tabulce číslo 1 a grafu číslo 1. Z těchto dat vyplývá, že mezi nejvýrazněji zastoupenou aktivitu, kterou tráví volný čas denně téměř tři čtvrtiny dotazovaných dětí druhého stupně základních škol, je sledování TV/DVD (72,4 %). Svůj volný čas na internetu tráví denně více než polovina respondentů a respondentek (69,3 %), péči o domácí zvířata se věnuje 57,5 % odpovídajících a těch, kteří pečují denně o zevnějšek je 53,5 %. Téměř polovina respondentů a respondentek denně poslouchá CD, MP3 (48,0 %), telefonuje s přáteli a rodinou (45,7 %), hraje hry na počítači (44,9 %).

Nejvíce zastoupenou aktivitou, kterou děti druhé stupně základních škol dělají ve volném čase obden, je procházení se s kamarády (38,6 %). Mezi aktivity, kterým se věnuje obden zhruba čtvrtina tázaných dětí druhého stupně základních škol, patří četba knihy nebo časopisu (26,8 %), sport (25,2 %), poslech CD, MP3 (22,8 %), návštěva zájmového kroužku (22,8 %), tráví čas na internetu (20,5 %).

Nejvíce respondentů a respondentek uvedlo, že se jednou týdně věnuje vaření (34,6 %).

Dále následovala četba knihy nebo časopisu (30, 7 %), pobyt v nákupních centrech (26, 8 %), návštěva zájmového kroužku (26, 0 %) a hraní společenských her (26, 0 %).

Více než polovina respondentů a respondentek odpověděla, že méně než jednou týdně jde do kina (71, 7 %), cestuje (54, 3 %), pobývá v nákupních centrech (52, 8 %).

Výrazný je podíl respondentů a respondentek, a to 79, 5 %, kteří nikdy nehrají na hudební nástroj. Druhou výrazně zastoupenou aktivitou, které se děti druhého stupně základních škol ve volném čase nikdy nevěnují, je, že se sami učí cizí jazyk (42, 5 %) a dále návštěva zájmového kroužku (40, 9 %).

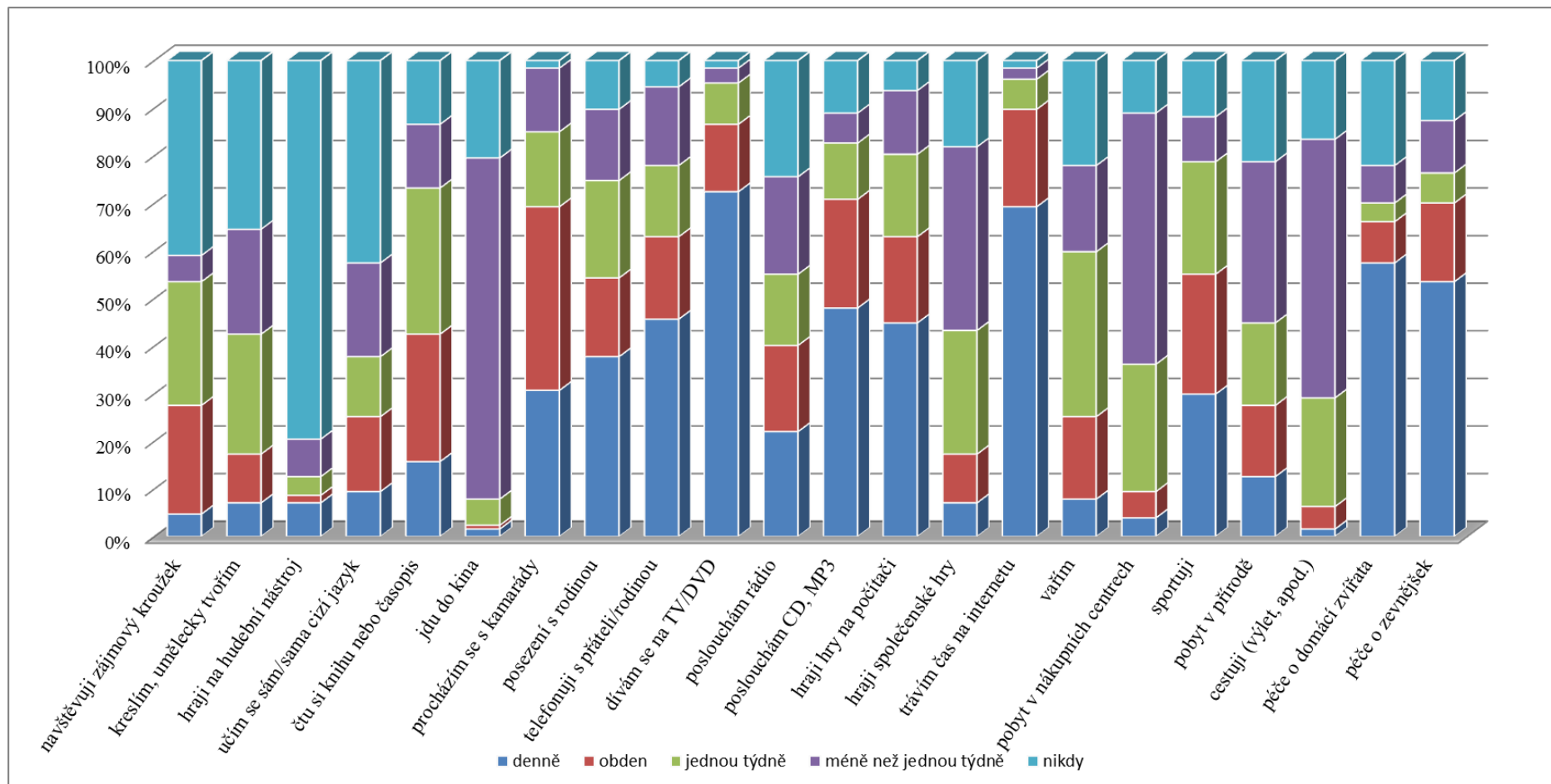
V případě, že se podíváme na odpovědi respondentů a respondentek, jaké aktivity neprovozují nikdy, je zajímavé zjištění týkající se elektronických médií. Rádio neposlouchá 24, 4 % dotazovaných, 11, 0 % neposlouchá CD, MP3, na TV/DVD se nedívá jen 1, 6 % respondentů a respondentek, stejně tak čas na internetu netráví jen 1, 6 % tázaných dětí druhého stupně základních škol.

Tabulka 1: Jakým volnočasovým aktivitám se děti druhého stupně základních škol ve volném čase věnují

Typ aktivity	Čas věnovaný dané aktivitě				
	denně	Obden	jednou týdně	méně než jednou týdně	nikdy
navštěvuji zájmový kroužek	4,7%	22,8%	26,0%	5,5%	40,9%
kreslím, umělecky tvořím	7,1%	10,2%	25,2%	22,0%	35,4%
hrají na hudební nástroj	7,1%	1,6%	3,9%	7,9%	79,5%
učím se sám/sama cizí jazyk	9,4%	15,7%	12,6%	19,7%	42,5%
čtu si knihu nebo časopis	15,7%	26,8%	30,7%	13,4%	13,4%
jdu do kina	1,6%	0,8%	5,5%	71,7%	20,5%
procházím se s kamarády	30,7%	38,6%	15,7%	13,4%	1,6%
posezení s rodinou	37,8%	16,5%	20,5%	15,0%	10,2%
telefonuji s přáteli/rodinou	45,7%	17,3%	15,0%	16,5%	5,5%
dívám se na TV/DVD	72,4%	14,2%	8,7%	3,1%	1,6%
poslouchám rádio	22,0%	18,1%	15,0%	20,5%	24,4%
poslouchám CD, MP3	48,0%	22,8%	11,8%	6,3%	11,0%
hrají hry na počítači	44,9%	18,1%	17,3%	13,4%	6,3%
hrají společenské hry	7,1%	10,2%	26,0%	38,6%	18,1%
trávím čas na internetu	69,3%	20,5%	6,3%	2,4%	1,6%
Vařím	7,9%	17,3%	34,6%	18,1%	22,0%
pobyt v nákupních centrech	3,9%	5,5%	26,8%	52,8%	11,0%
Sportuji	29,9%	25,2%	23,6%	9,4%	11,8%
pobyt v přírodě	12,6%	15,0%	17,3%	33,9%	21,3%
cestuji (výlet, apod.)	1,6%	4,7%	22,8%	54,3%	16,5%
péče o domácí zvířata	57,5%	8,7%	3,9%	7,9%	22,0%
péče o zevnějšek	53,5%	16,5%	6,3%	11,0%	12,6%

Zdroj: autor práce, 2013 (vlastní šetření)

Graf 1: Jakým volnočasovým aktivitám se děti druhého stupně základních škol ve volném čase věnují

Zdroj: autor práce, 2013 (vlastní šetření)

Dalším dílčím cílem práce bylo zjistit, kolik času tráví děti druhého stupně základních škol na internetu.

Jak je zřejmé z tabulky číslo 2, tráví na internetu denně svůj volný čas 69,3 % respondentů a respondentek. Jak uvádí výsledky výzkumu EU Kids Online, je na internetu každý den nebo skoro každý den 75 % českých dětí.

Dle našeho šetření tráví volný čas na internetu obden necelá jedna čtvrtina dětí druhého stupně základních škol. Svůj volný čas netráví nikdy na internetu 1,6 % respondentů a respondentek.

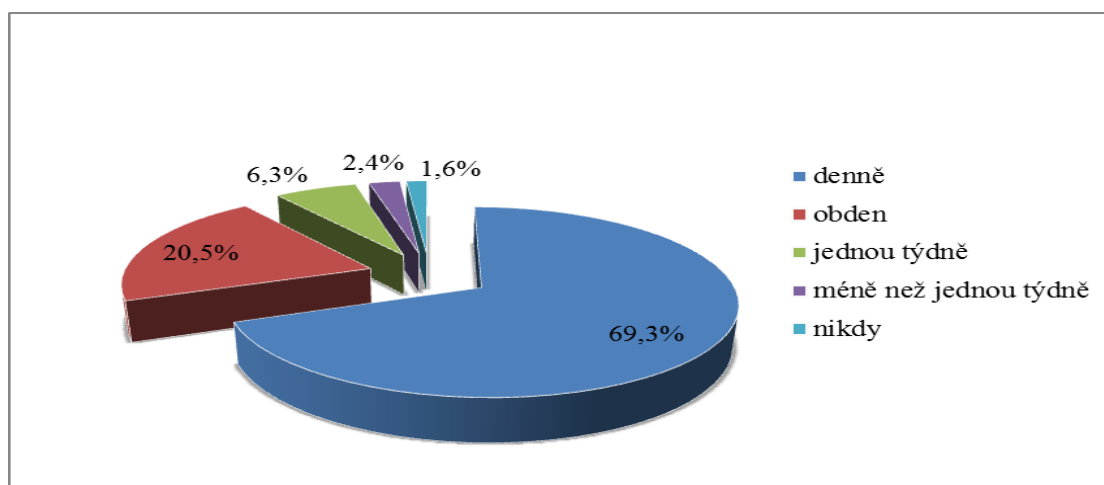
Naše hypotéza č. 1, že více než polovina dětí druhého stupně základních škol uvede, že je internet jejich každodenní součástí trávení volného času, se potvrdila.

Tabulka 2: Kolik času tráví děti druhého stupně základních škol na internetu

Typ aktivity	Čas věnovaný internetu				
	denně	obden	jednou týdně	méně než jednou týdně	nikdy
trávím čas na internetu	69,3%	20,5%	6,3%	2,4%	1,6%

Zdroj: autor práce, 2013 (vlastní šetření)

Graf 2: Kolik času tráví děti druhého stupně základních škol na internetu

Zdroj: autor práce, 2013 (vlastní šetření)

Dalším dílčím cílem práce bylo zjistit, kolik času tráví děti druhého stupně základních škol na internetu ve všední den, kdy následující den musí do školy a kolik času tráví děti druhého stupně základních škol na internetu o víkendu, kdy následující den do školy nemusí.

Když jdou následující den do školy, pak netráví na internetu svůj volný čas 3, 1 % odpovídajících. Ve stejném případě tráví na internetu maximálně hodinu 24, 4 % respondentů a respondentek. Že tráví na internetu jednu až tři hodiny, pokud následující den jdou do školy, odpovědělo 40, 9 % dotazovaných. Rozmezí tři až pět hodin uvedlo 24, 4 % dětí. Více jak pět hodin tráví volný čas na internetu 7, 1 % odpovídajících dětí.

Jestliže následující den děti nejdu do školy, pak 2, 4 % respondentů a respondentek odpovědělo, že na internetu netráví čas vůbec. Maximálně hodinu tráví na internetu volný čas, když druhý den nejde do školy, 10, 2 % respondentů a respondentek. Děti, které věnují internetu jednu až tři hodiny, když následný den není škola, je 32, 3 %. Tři až pět hodin svého volného času stráví u internetu 28, 3 % respondentů a respondentek, pokud nemusí následující den do školy. Ve stejném případě věnuje internetu více než pět hodin svého volného času 26,8 %.

Z výzkumu Klíče pro život, který realizovalo v letech 2009 – 2011 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, vyšlo najevo, že 36 % dětí ve věku 13 let tráví na internetu, když následující den nejdu do školy, v rozmezí 31 až 60 minut. O víkendu však tráví 31 % respondentů a respondentek na internetu více než 180. Z těchto dat je tedy patrné, že se internet a s ním spojené aktivity, stávají běžnou částí dětského volného času. Časový podíl této aktivity během dnů, kdy děti nemusí následující den do školy, stoupá.

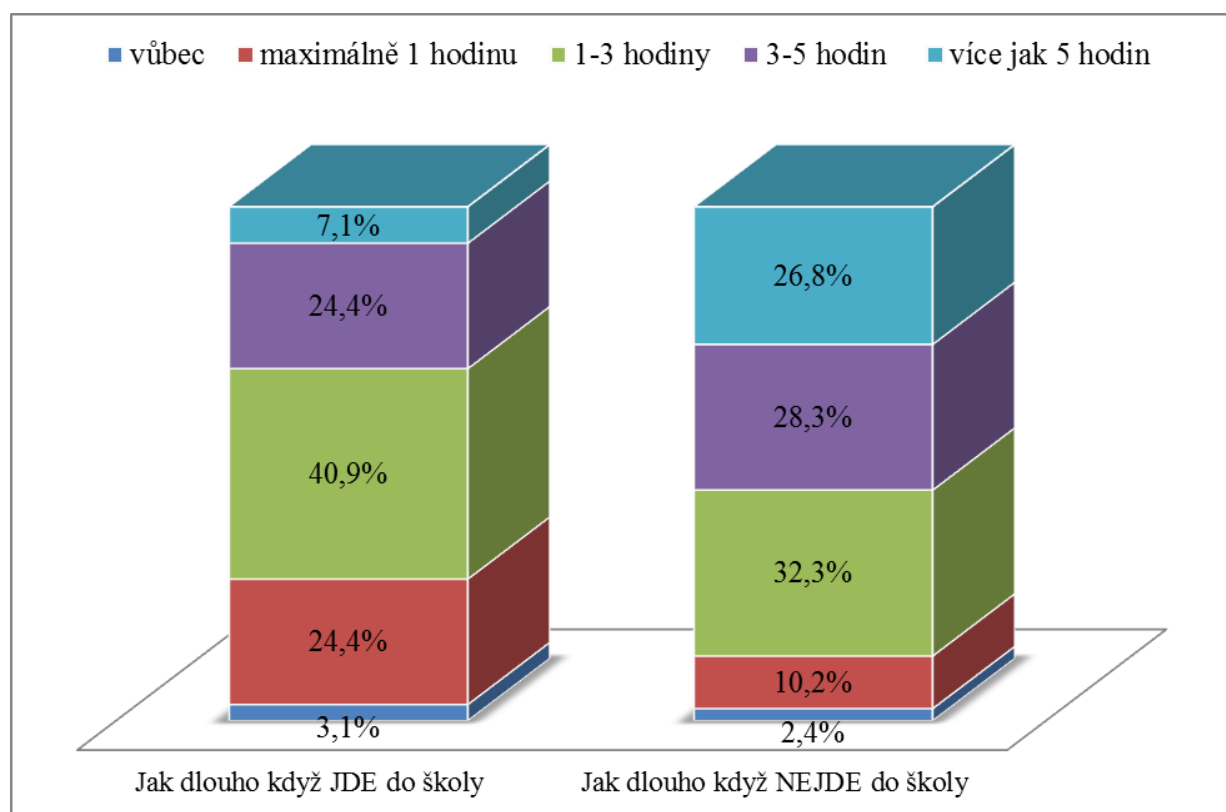
Naše hypotéza č. 2, kdy jsme předpokládali, že když děti nejdu následující den do školy, bude těch dětí, co stráví na internetu více jak tři hodiny, více, než když následující den do školy jdou, se potvrdila. Jak vidíme v grafu číslo 3a, když jdou děti následující den do školy, stráví na internetu více než tři hodiny 31, 5 % respondentů a respondentek. Když nejdu děti následující den do školy, věnuje internetu více než tři hodiny svého volného času 55, 1 % dětí.

Tabulka 3a: Kolik času tráví děti druhého stupně základních škol na internetu, když následující den jdou či nejdou do školy

JDE/NEJDE do školy	Čas věnovaný dané aktivitě				
	vůbec	maximálně 1 hodinu	1-3 hodiny	3-5 hodin	více jak 5 hodin
Jak dlouho, když JDE do školy	3,1%	24,4%	40,9%	24,4%	7,1%
Jak dlouho, když NEJDE do školy	2,4%	10,2%	32,3%	28,3%	26,8%

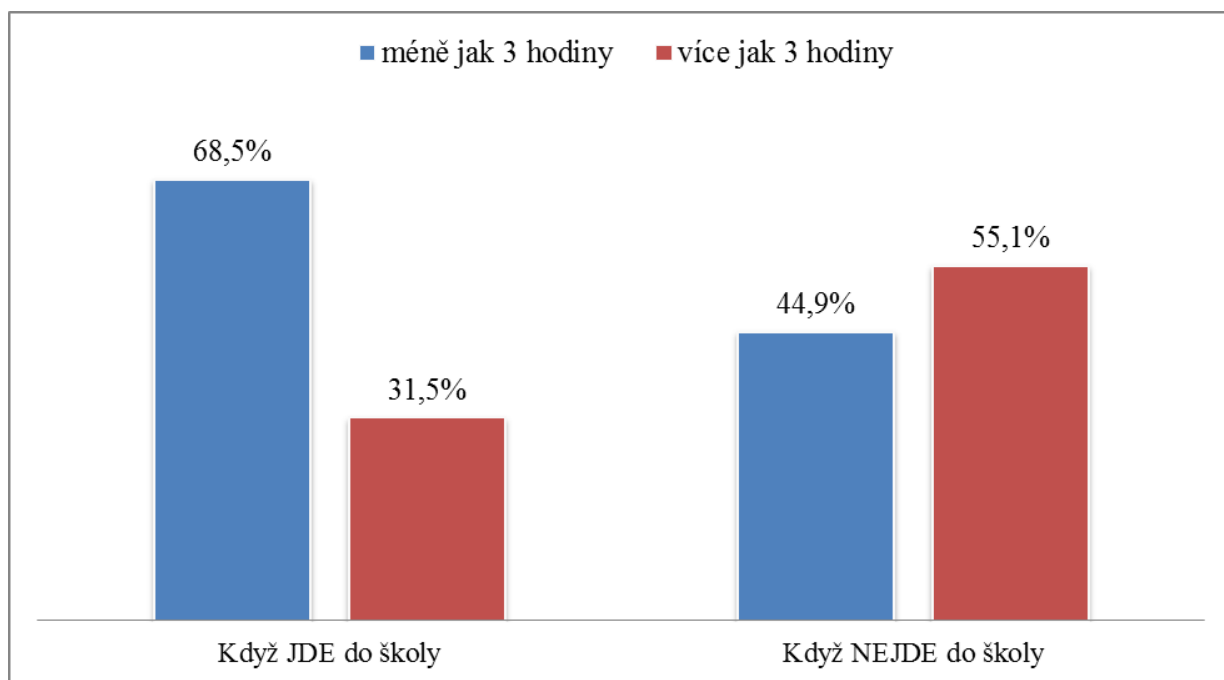
Zdroj: autor práce, 2013 (vlastní šetření)

Graf 3a: Kolik času tráví děti druhého stupně základních škol na internetu, když následující den jdou či nejdou do školy

Zdroj: autor práce, 2013 (vlastní šetření)

Graf 3b: Kolik času tráví děti druhého stupně základních škol na internetu, když následující den jdou či nejdou do školy

Zdroj: autor práce, 2013 (vlastní šetření)

Dalším dílčím cílem práce bylo zjistit, kde nejčastěji děti druhého stupně základních škol internet využívají.

Nadace Naše dítě, která v roce 2009 nechala zpracovat výzkum České děti a internet uvedla, že se 90 % dětí připojuje k internetu z domova. Ostatní místa, kde děti internet využívají, nebyla výrazně zastoupena. Jednalo se o školu, knihovnu, kavárnu, od kamarádů, apod.

Z našeho výzkumu vyplynulo, že výrazná část respondentů a respondentek (73, 2 %) využívá internet z domova, a to z vlastního počítače/tabletu. Jen 18 % dětí druhého stupně základních škol využívá internet také z domova, ale z počítače/tabletu, který je rodičů či sourozenců. To tedy dohromady dává 91, 3 % těch, kteří využívají internet z prostředí domova. Ve škole využívá internet jen 2, 4 % respondentů a respondentek. Z dat je také patrné, že z knihovny nebo internetové kavárny internet nevyužívá nikdo z dotazovaných.

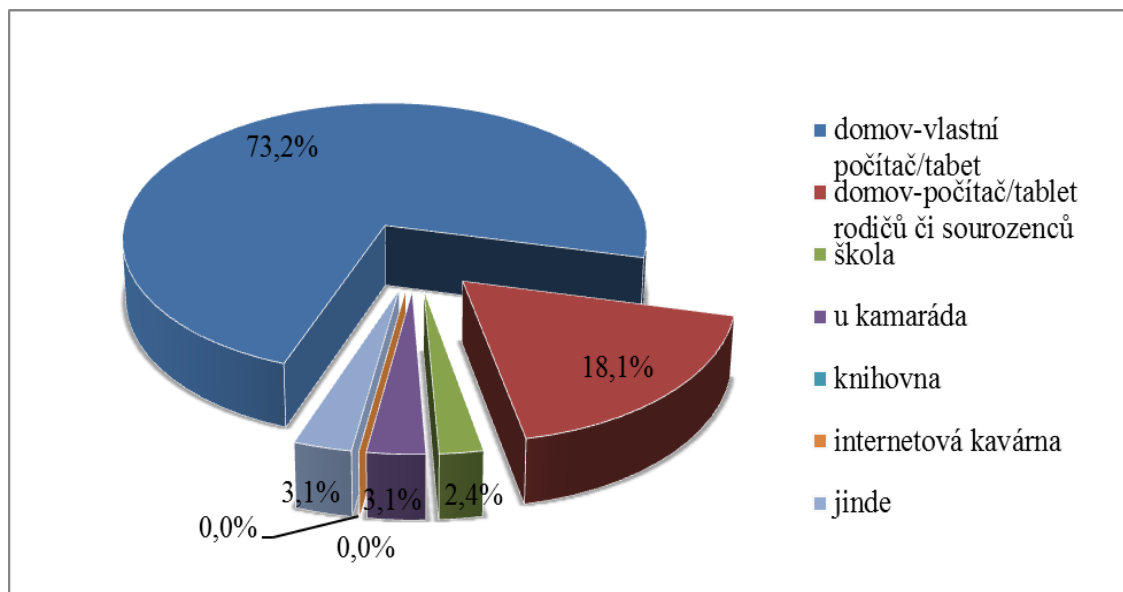
Hypotéza č. 3, že děti nejčastěji využívají internet v prostředí svého domova, se potvrdila.

Tabulka 4: Kde nejčastěji děti druhého stupně základních škol internet využívají

Typ aktivity	Odkud se k internetu připojují						
	domov - vlastní počítač/tablet	domov - cizí počítač/tablet	škola	u kamaráda	knihovna	internet. kavárna	jinde
připojování se k internetu	73,2%	18,1%	2,4%	3,1%	0,0%	0,0%	3,1%

Zdroj: autor práce, 2013 (vlastní šetření)

Graf 4: Kde nejčastěji děti druhého stupně základních škol internet využívají

Zdroj: autor práce, 2013 (vlastní šetření)

Dalším dílčím cílem práce bylo zjistit, zda existuje souvislost mezi dostupností internetu a množstvím času, který děti druhého stupně základních škol na internetu tráví. Jak je patrné z grafu číslo 5, má vlastní počítač/tablet 44 % dotazovaných a 56 % tázaných počítač/tablet sdílí. Výzkum „Klíče pro život“ realizovaný v letech 2009 –

2011 uvádí, že 43 % dětí má svůj počítač a že toto číslo společně s věkem stoupá. Děti ve věku 13 až 15 let, které mají ve svém pokoji vlastní počítač, je 57 %.

Děti, které mají vlastní počítač/tablet a tráví na internetu denně volný čas, je 71,4 %. Těch, kteří také tráví svůj volný čas na internetu denně, avšak počítač/tablet s někým sdílí, je 67,6 %. Respondentů a respondentek trávících na internetu na svém počítači/tabletu, volný čas obden, je 8,9 %. Těch, kteří počítač/tablet sdílí, je 9,9 %. Jednou týdně tráví na svém počítači/tabletu volný čas 7,1 % dotazovaných. Jednou týdně tráví na sdíleném počítači/tabletu volný čas 9,9 % odpovídajících. Že tráví na internetu na svém počítači/tablu volný čas méně než jednou týdně odpovědělo 8,9 % dětí, na sdíleném počítači/tabletu tráví na internetu méně než jednou týdně svůj volný čas 9,9 % respondentů a respondentek. Nikdy netráví na internetu volný čas na svém vlastním počítači/tabletu 3,6 % dětí. 2,8 % dětí, které počítač/tablet s někým sdílí, uvedlo, že netráví na internetu čas nikdy.

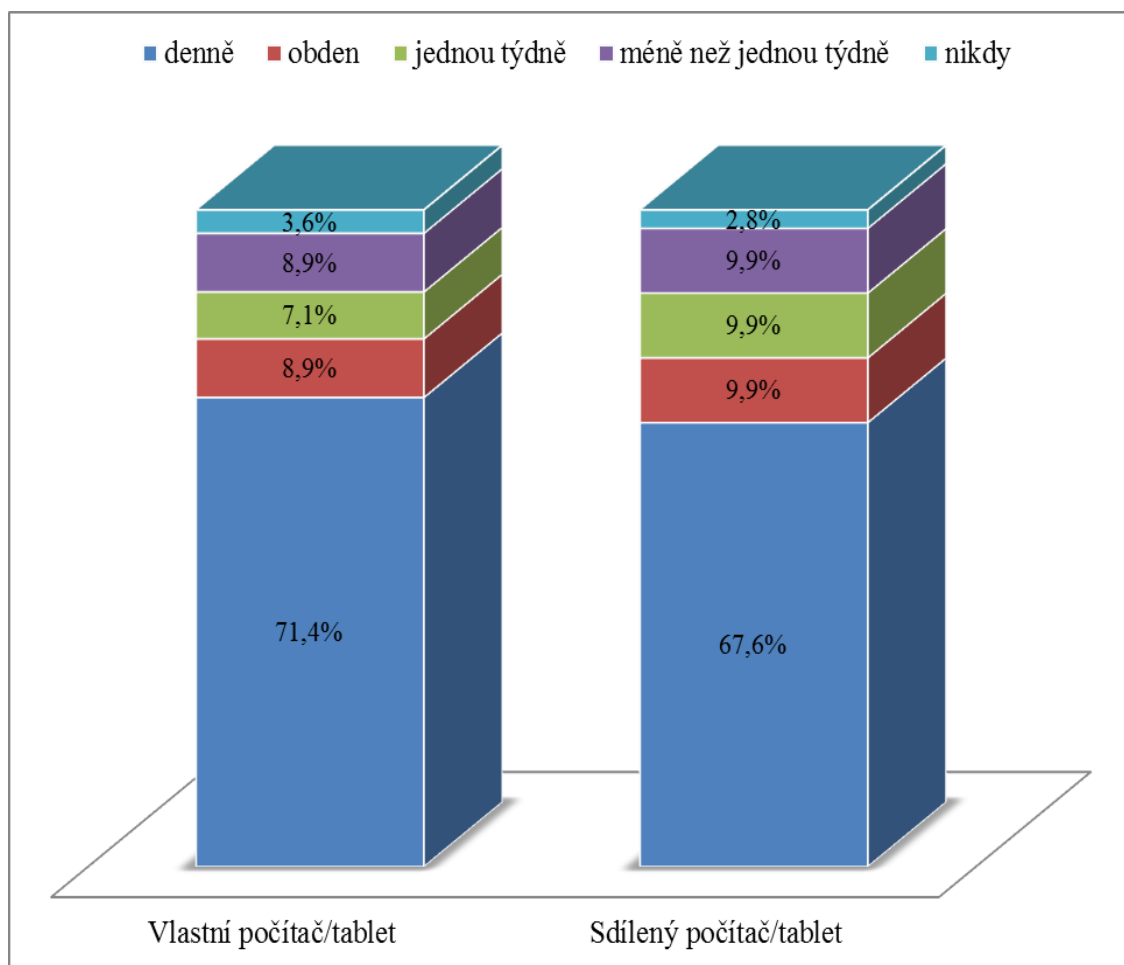
Naše hypotéza č. 4, kdy jsme předpokládali, že děti mající vlastní počítač/tablet tráví na internetu více svého volného času, než děti, jež se o počítač/tablet připojující se k internetu musí dělit s ostatními členy domácnosti, v níž žijí, se potvrdila.

Tabulka 5: Souvislost mezi dostupností internetu a množstvím času, který děti druhého stupně základních škol na internetu tráví

Vlastnictví počítače/tabletu	Četnost trávení času na internetu				
	denně	obden	jednou týdně	méně než jednou týdně	nikdy
Vlastní počítač/tablet	71,4%	8,9%	7,1%	8,9%	3,6%
Sdílený počítač/tablet	67,6%	9,9%	9,9%	9,9%	2,8%

Zdroj: autor práce, 2013 (vlastní šetření)

Graf 5: Souvislost mezi dostupností internetu a množstvím času, který děti druhého stupně základních škol na internetu tráví

Zdroj: autor práce, 2013 (vlastní šetření)

Dalším dílčím cílem práce bylo zjistit, zda množství volného času, které stráví děti druhého stupně základních škol na internetu, souvisí s dosaženým vzděláním rodičů.

Denně tráví na internetu svůj volný čas 64 % respondentů a respondentek, jejichž rodiče mají základní vzdělání. 76 % dětí vyučených rodičů tráví na internetu každý den. Děti vyučených rodičů s maturitou, kteří tráví na internetu svůj volný čas každý den, je 72 %. Denně tráví na internetu volný čas 74 % rodičů se středoškolským vzděláním. Děti rodičů s vyšším odborným vzděláním, které odpověděly, že tráví na internetu každý den, je 100 %. Těch, co tráví na internetu každý den a jejichž rodiče

jsou vysokoškolsky vzdělání, je 67 %. Děti, které tráví na internetu každý den a které neznají vzdělání svých rodičů, je 65 %.

Za zajímavé zjištění považujeme kromě dat o volném čase, který děti stráví ve svém volném čase na internetu také to, že děti neznají úroveň vzdělání svých rodičů.

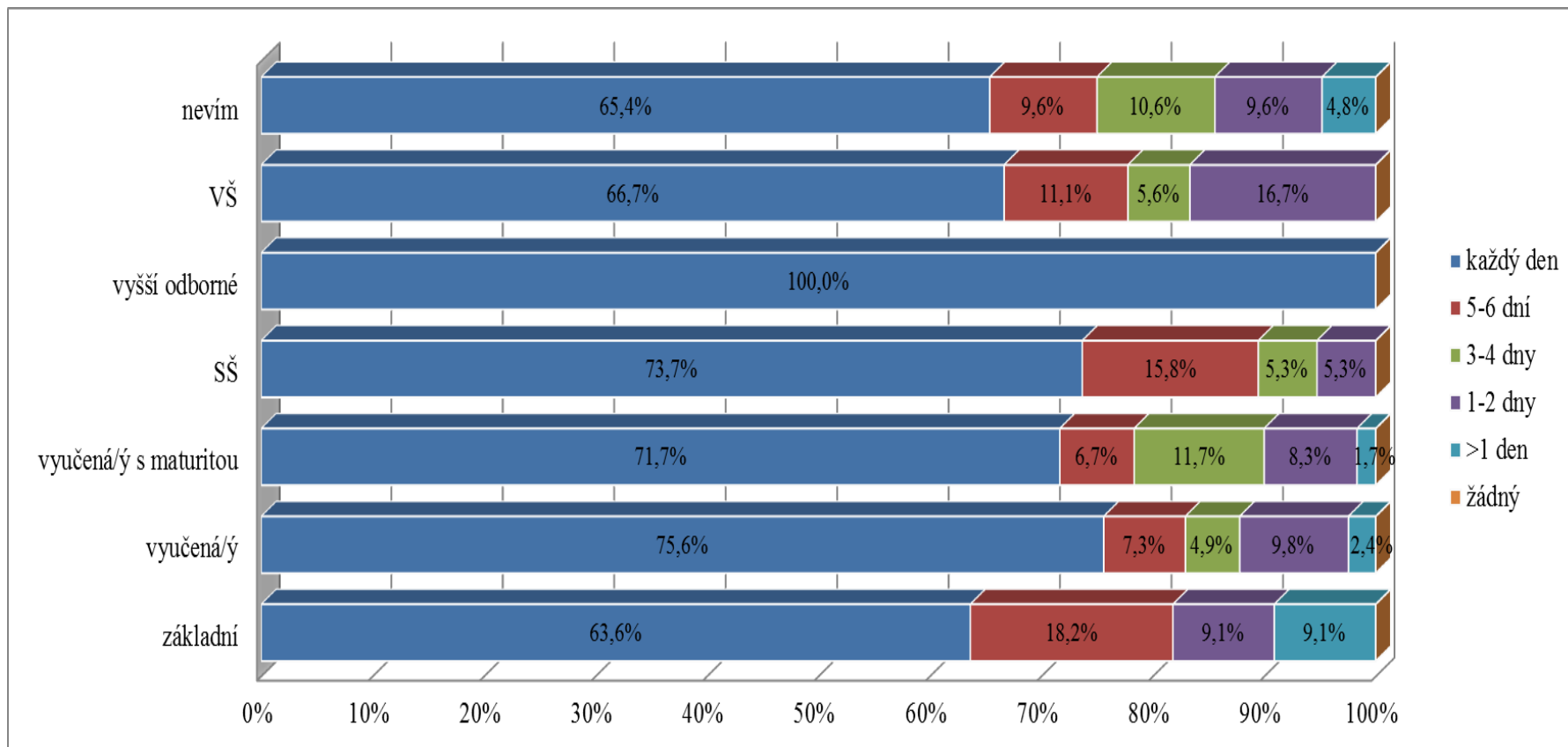
Předpokládali jsme souvislost mezi vzděláním rodičů a množstvím času, který děti tráví na internetu. Naši hypotézu č. 5, že děti vysokoškolsky vzdělaných rodičů tráví na internetu méně času než děti rodičů s nižším stupněm vzdělání, nelze potvrdit ani vyvrátit, neboť velkou část dat tvoří ti, kteří vzdělání svých rodičů neznají.

Tabulka 6: Množství volného času, který tráví děti druhého stupně základních škol na internetu v souvislosti s dosaženým vzděláním rodičů

Jak často tráví děti čas na internetu	Vzdělání rodičů						
	základní	vyučená/ý	vyučená/ý s maturitou	SŠ	vyšší odborné	VŠ	nevím
každý den	63,60%	75,60%	71,70%	73,70%	100,00%	66,70%	65,40%
5-6 dní	18,20%	7,30%	6,70%	15,80%	0,00%	11,10%	9,60%
3-4 dny	0,00%	4,90%	11,70%	5,30%	0,00%	5,60%	10,60%
1-2 dny	9,10%	9,80%	8,30%	5,30%	0,00%	16,70%	9,60%
>1 den	9,10%	2,40%	1,70%	0,00%	0,00%	0,00%	4,80%
nikdy	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

Zdroj: autor práce, 2013 (vlastní šetření)

Graf 6: Množství volného času, který tráví děti druhého stupně základních škol na internetu v souvislosti s dosaženým vzděláním rodičů

Zdroj: autor práce, 2013 (vlastní šetření)

7. 2 K jakým aktivitám děti druhého stupně základních škol internet využívají

Druhým hlavním cílem práce bylo zjistit, k jakým aktivitám děti druhého stupně základních škol internet využívají. Tento cíl jsme rozdělili na dva dílčí cíle.

Dílčím cílem práce bylo zjistit, k jakým účelům děti druhého stupně základních škol internet využívají.

Nejvíce respondentů a respondentek (63, 0 %) je denně přihlášeno na Facebooku, webu Spolužáci.cz, Lidé.cz, Twitteru nebo jiné sociální síti. Denně sleduje videa na You Tube či Stream.cz 58, 3 % dotazovaných a 56, 7 % odpovídajících denně chatuje a diskutuje. Dvě pětiny dětí denně hraje hry a stejné množství dotazovaných jen tak surfuje. Nejvíce zastoupenou aktivitou, kterou děti obden na internetu dělají, je hledání věcí do školy (27, 6 %). Nejvýraznější činností, kterou respondenti a respondentky dělají jednou týdně, je kontrola e-mailové schránky a vyřizování pošty (37, 8 %). Nejvýrazněji zastoupenou aktivitou, kterou dotazovaní nikdy na internetu nedělají, je psaní a publikování na jejich vlastním blogu (69, 3 %). Třetina respondentů a respondentek uvedla, že nikdy nečte zpravodajské servery. Jen 7, 9 % dětí odpovědělo, že nejsou nikdy přihlášení na Facebooku, webu Spolužáci.cz, Lidé.cz, Twitteru nebo jiné sociální síti. To tedy znamená, jak je patrné z tabulky, že 92, 1 % odpovídajících využívá internet k přihlášení na Facebook, Spolužáci.cz, Lidé.cz, Twitter nebo jinou sociální síť.

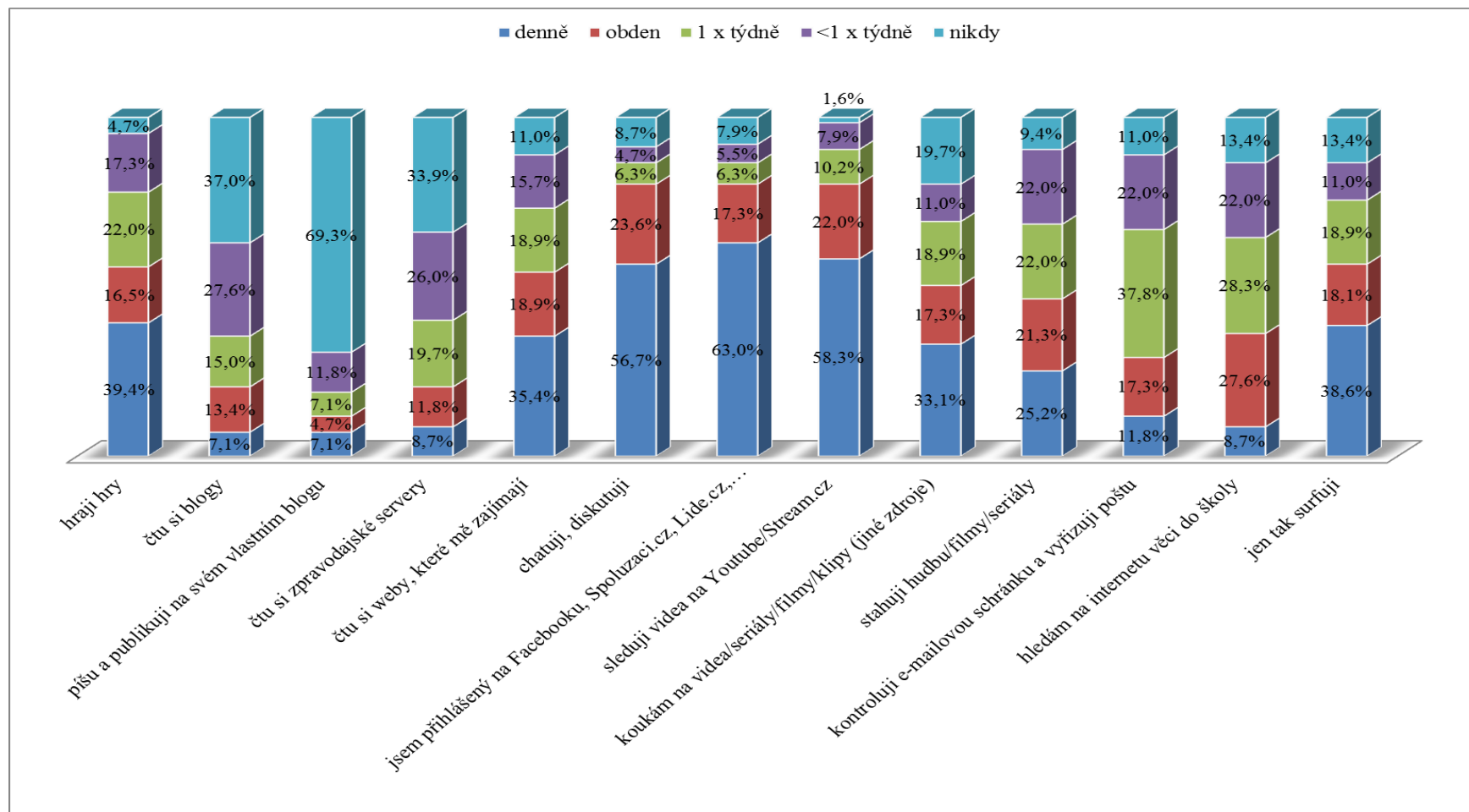
Naše hypotéza č. 6, kdy jsme předpokládali, že více než tři čtvrtiny respondentů a respondentek využívají internet za účelem přihlášení se na sociální síť, se potvrdila.

Tabulka 7: K jakým účelům děti druhého stupně základních škol internet využívají

Typ aktivity	Čas věnovaný dané aktivitě				
	denně	obden	1 x týdně	<1 x týdně	nikdy
hrají hry	39,4%	16,5%	22,0%	17,3%	4,7%
čtu si blogy	7,1%	13,4%	15,0%	27,6%	37,0%
píšu a publikuji na svém vlastním blogu	7,1%	4,7%	7,1%	11,8%	69,3%
čtu si zpravodajské servery	8,7%	11,8%	19,7%	26,0%	33,9%
čtu si weby, které mě zajímají	35,4%	18,9%	18,9%	15,7%	11,0%
chatuji, diskutuji	56,7%	23,6%	6,3%	4,7%	8,7%
jsem přihlášený na Facebooku, Spoluzaci.cz, Lide.cz, Twitteru nebo jiné	63,0%	17,3%	6,3%	5,5%	7,9%
sleduji videa na Youtube/Stream.cz	58,3%	22,0%	10,2%	7,9%	1,6%
koukám na videa/seriály/filmy/klipy (jiné zdroje)	33,1%	17,3%	18,9%	11,0%	19,7%
stahuji hudbu/filmy/seriály	25,2%	21,3%	22,0%	22,0%	9,4%
kontroluji e-mailovou schránku a vyřizují poštu	11,8%	17,3%	37,8%	22,0%	11,0%
hledám na internetu věci do školy	8,7%	27,6%	28,3%	22,0%	13,4%
jen tak surfuji	38,6%	18,1%	18,9%	11,0%	13,4%

Zdroj: autor práce, 2013 (vlastní šetření)

Graf 7: K jakým účelům děti druhého stupně základních škol internet využívají

Zdroj: autor práce, 2013 (vlastní šetření)

Dalším dílčím cílem práce bylo zjistit, zda existuje souvislost mezi druhem aktivit, k nimž děti druhého stupně základních škol využívají internet a pohlavím. Nejmarkantnější rozdíl v aktivitě, kterou dělají dívky a chlapci denně, je hraní her. Hraní her se věnuje denně 65, 0 % chlapců, ale jen 16, 4 % dívek. Denně jsou naopak více na Facebooku, Spolužáci.cz, Lidé.cz či na Twitteru dívky (67, 2 %) než chlapci (58, 3 %). Podobné je to i u chatování a diskutování, kdy se této aktivitě věnuje denně 61, 2 % dívek a 51, 7 % chlapců. Jen tak surfuje denně na internetu 43, 3 % dívek a 33, 3 % chlapců. Zajímavé je, že si denně píše a publikuje na svém blogu více chlapců (10, 0 %) než dívek (4, 5 %), podobně je to i u čtení zpravodajských serverů, kdy se této aktivitě denně věnuje 16, 7 % chlapců a jen 1, 5 % dívek. Blogy si denně čte 11, 9 % dívek a 1, 7 % chlapců. Hudbu, filmy či seriály stahuje denně více chlapců (28, 3 %) než dívek (22, 4 %). Stejně se denně věnují dívky (58, 2 %) a chlapci (58, 3 %) sledování videí na Youtube či na Stream.cz. Na internetu hledá obden věci do školy 29, 9 % dívek a 25, 0 % chlapců. Hraní her se obden věnuje 20, 9 % dívek a 11, 7 % chlapců. Obden chatuje či diskutuje na internetu 30, 0 % chlapců a téměř o polovinu méně dívek (17, 9 %). Zpravodajské servery čte obden 17, 9 % dívek a pouze 5 % chlapců. Blogy nikdy nečte 34, 3 % dívek a 40, 0 % chlapců. Blogy nikdy nepíše a nepublikuje na svém vlastním blogu 74, 6 % dívek a 63, 3 % chlapců. Zpravodajské servery nikdy nečte 31, 3 % dívek a 36, 7 % chlapců. Zajímavé je, že odpověď „nikdy nehraji hry“ uvedlo 0 % chlapců.

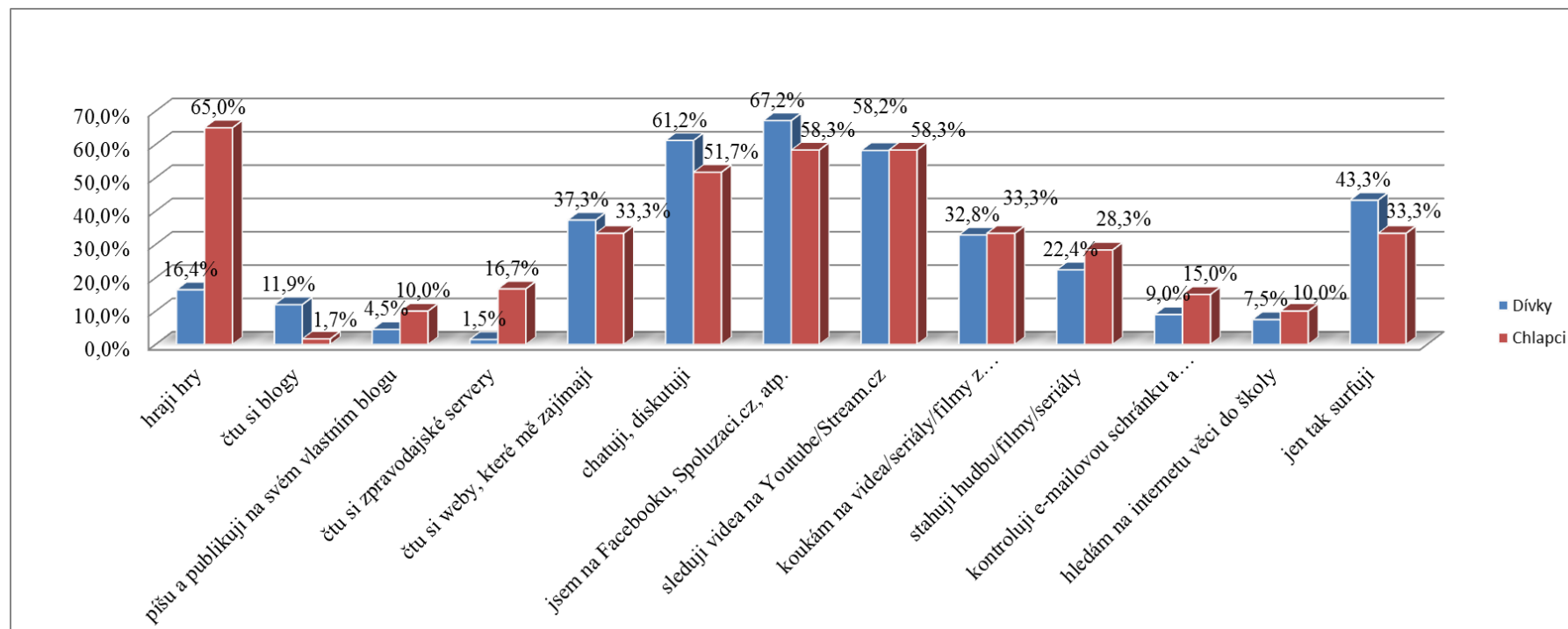
Naše hypotéza č. 7, kdy jsme předpokládali, že zastoupení jednotlivých aktivit, k nimž internet využívají dívky, se bude lišit od zastoupení aktivit, kterým se věnují chlapci, se ve většině aktivit potvrdila.

Tabulka 8: Souvislost mezi druhem aktivit, k nimž děti druhého stupně základních škol využívají internet a pohlavím

Typ aktivity	Čas věnovaný dané aktivitě									
	denně		obden		1 x týdně		< 1 x týdně		nikdy	
	Dívky	Chlapci	Dívky	Chlapci	Dívky	Chlapci	Dívky	Chlapci	Dívky	Chlapci
hrají hry	16,4%	65,0%	20,9%	11,7%	26,9%	16,7%	26,9%	6,7%	9,0%	0,0%
čtu si blogy	11,9%	1,7%	9,0%	18,3%	13,4%	16,7%	31,3%	23,3%	34,3%	40,0%
píšu a publikuji na svém vlastním blogu	4,5%	10,0%	4,5%	5,0%	6,0%	8,3%	10,4%	13,3%	74,6%	63,3%
čtu si zpravodajské servery	1,5%	16,7%	17,9%	5,0%	19,4%	20,0%	29,9%	21,7%	31,3%	36,7%
čtu si weby, které mě zajímají	37,3%	33,3%	20,9%	16,7%	13,4%	25,0%	17,9%	13,3%	10,4%	11,7%
chatuji, diskutuji	61,2%	51,7%	17,9%	30,0%	7,5%	5,0%	3,0%	6,7%	10,4%	6,7%
jsem na Facebooku, Spoluzaci.cz, atp.	67,2%	58,3%	14,9%	20,0%	6,0%	6,7%	4,5%	6,7%	7,5%	8,3%
sleduji videa na Youtube/Stream.cz	58,2%	58,3%	20,9%	23,3%	11,9%	8,3%	7,5%	8,3%	1,5%	1,7%
koukám na videa/seriály/filmy z jiných zdrojů	32,8%	33,3%	17,9%	16,7%	19,4%	18,3%	11,9%	10,0%	17,9%	21,7%
stahuji hudbu/filmy/seriály	22,4%	28,3%	17,9%	25,0%	25,4%	18,3%	22,4%	21,7%	11,9%	6,7%
kontroluji e-mailovou schránku a vyřizují poštu	9,0%	15,0%	17,9%	16,7%	40,3%	35,0%	23,9%	20,0%	9,0%	13,3%
hledám na internetu věci do školy	7,5%	10,0%	29,9%	25,0%	29,9%	26,7%	22,4%	21,7%	10,4%	16,7%
jen tak surfuji	43,3%	33,3%	16,4%	20,0%	14,9%	23,3%	13,4%	8,3%	11,9%	15,0%

Zdroj: autor práce, 2013 (vlastní šetření)

Graf 8: Souvislost mezi druhem aktivit, k nimž děti druhého stupně základních škol využívají internet a pohlavím

Zdroj: autor práce, 2013 (vlastní šetření)

7.3 Jaký vliv má na trávení volného času dětí druhého stupně základních škol na internetu umístění základní školy (město, vesnice)

Třetím hlavním cílem bylo zjistit, jaký vliv na trávení volného času na internetu má v případě dětí druhého stupně základních škol místo, kde se základní škola nachází (město, vesnice). Tento hlavní cíl jsme rozdělili na několik dílčích cílů.

Dílčím cílem práce bylo zjistit, zda existuje souvislost mezi množstvím denního volného času stráveného na internetu u dětí druhého stupně základních škol ve městě a u dětí druhého stupně základních škol, které jsou ve vesnici. Každý den tráví na internetu svůj volný čas 63, 5 % dětí docházejících do školy v hlavním městě a 75 % dětí, jejichž škola se nachází mimo hlavní město. Pět až šest dní tráví na internetu 11, 1 % dětí, které chodí do školy v hlavním městě a 7, 8 % dětí docházejících do školy mimo hlavní město. Tři až čtyři dny v týdnu tráví na internetu svůj volný čas 12, 7 % dětí docházející do školy, která je ve městě a 6, 3 % dětí, jejichž škola je ve vesnici. Že tráví svůj volný čas na internetu méně než jeden den v týdnu, odpovědělo 0 % dětí docházejících do základní školy ve městě a 6, 3 % dětí docházejících do školy mimo město. Z uvedených hodnot vyplývá, že děti docházející do školy ve městě tráví na internetu více času, než děti navštěvující školu mimo město.

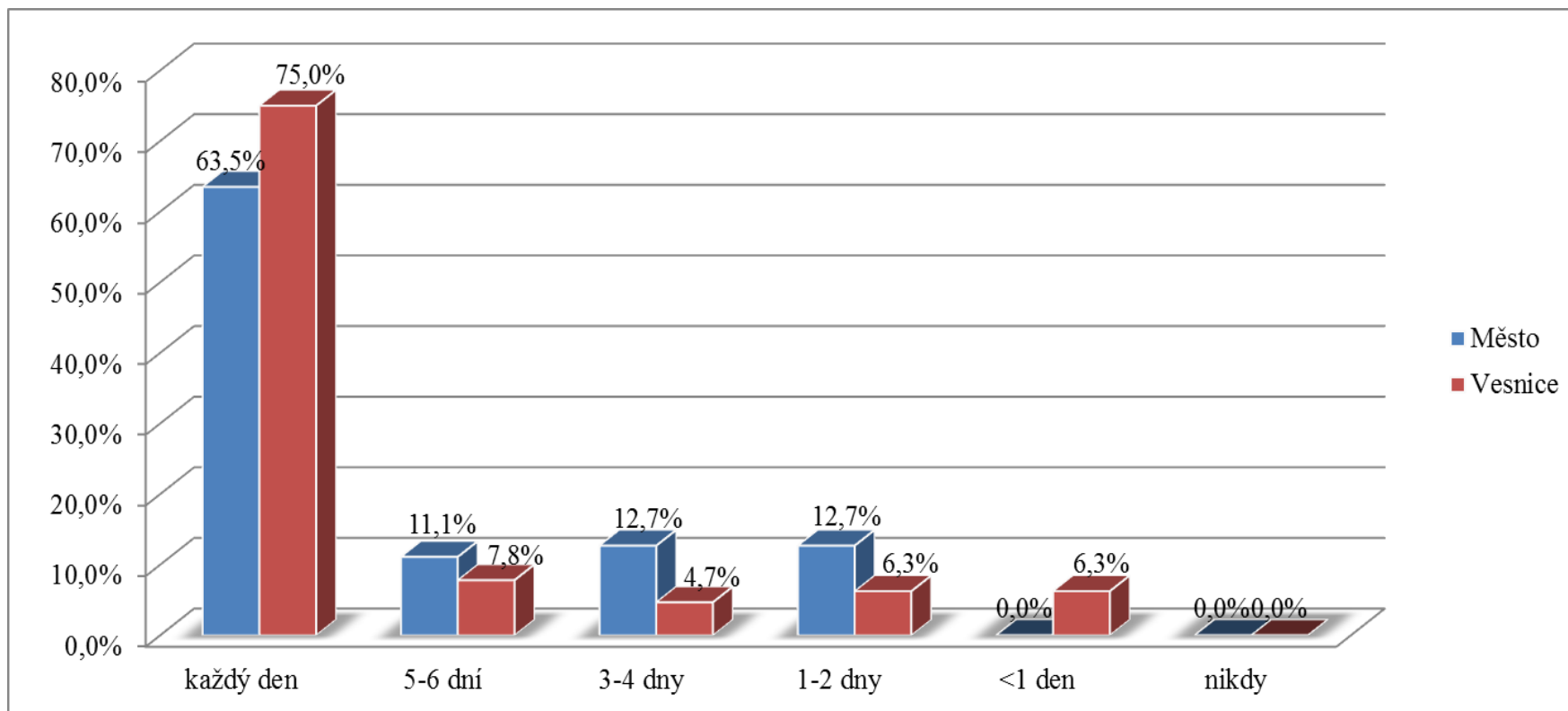
Naše hypotéza č. 8, kdy jsme předpokládali, že děti navštěvující základní školu ve městě tráví na internetu denně méně volného času než děti navštěvující základní školu ve vesnici, se tedy potvrdila.

Tabulka 9: Souvislost mezi množstvím volného času stráveného na internetu u dětí druhého stupně základních škol ve městě a u dětí druhého stupně základních škol, které jsou ve vesnici

Umístění školy	Čas strávený na internetu					
	každý den	5-6 dní	3-4 dny	1-2 dny	<1 den	Nikdy
Město	63,5%	11,1%	12,7%	12,7%	0,0%	0,0%
Vesnice	75,0%	7,8%	4,7%	6,3%	6,3%	0,0%

Zdroj: autor práce, 2013 (vlastní šetření)

Graf č. 9: Souvislost mezi množstvím volného času stráveného na internetu u dětí druhého stupně základních škol ve městě a u dětí druhého stupně základních škol, které jsou ve vesnici

Zdroj: autor práce, 2013 (vlastní šetření)

Dalším dílčím cílem práce bylo zjistit, zda existuje souvislost mezi aktivitami, ke kterým děti druhého stupně základních škol internet denně využívají, a místem, kde je jejich škola (město, vesnice).

Nejvíce zastoupenou aktivitou na internetu, které se ve svém volném čase věnují děti navštěvující základní školu ve vesnici, je chatování. Tím se zabývá 65,6 % dotazovaných. Ve městě je to necelá polovina odpovídajících (47,6 %). Druhé místo v nejvíce zastoupených aktivitách, kterým se děti docházející na základní školu ve vesnici věnují, patří aktivita na sociálních sítích (64,1 %) a sledování YouTube/Stream.cz (64,1 %). Děti, které dochází na základní školu ve městě, je na sociálních sítích 61,9 % a YouTube/Stream.cz sleduje polovina dotazovaných (52,4 %). Téměř polovina (48,4 %) dětí navštěvující základní školu ve vesnici hraje ve svém volném čase každý den hry. Děti, které docházejí na základní školu ve městě a hrají hry je 30,2 %. 12,5 % dětí ze základní školy ve vesnici vyhledává denně věci do školy, děti ze základní školy ve městě je 4,8 %. Podobně je na tom také aktivita čtení blogů, kdy se touto aktivitou zabývá 12,5 % dětí ze základní školy ve vesnici a 1,6 % dětí docházejících na základní školu ve městě. Kontrolou a psaním e-mailů se věnuje více dětí ze základní školy ve vesnici (15,6 %) než dětí, které navštěvují základní školu ve městě (7,9 %). Čtení zpravodajských serverů se věnuje 10,9 % dětí z druhého stupně základní školy ve vesnici a 6,3 % dětí, které navštěvují druhý stupeň základní školy ve městě. Podobně je tomu i se čtením webů, které respondenty a respondentky zajímají. Této aktivitě se na internetu věnuje 39,1 % dětí ze základní školy ve vesnici a 31,7 % dětí ze základní školy ve městě. Ze získaných dat je patrné, že jedinou aktivitou, které se respondenti a respondentky navštěvující druhý stupeň základní školy ve městě věnují denně více (41,3 %), než děti docházející na druhý stupeň základní školy ve vesnici (35,9 %), je surfování.

Z výzkumu Životní styl žáků základních škol v ČR, který vydalo v roce 2013 České zdravotnické fórum, vyplynulo, že v 15 letech už každý jedinec používá sociální síť. Výzkum World Internet Project z roku 2008 uvádí, že 56 % respondentů chatuje skrze ICQ, MNS a další.

Z našeho výzkumu vyplývá, že se denně chatu a sociálním sítím věnuje 54, 8 % respondentů a respondentek navštěvujících základní školu ve městě a 64, 8 % dotazovaných, kteří dochází na základní školu ve vesnici.

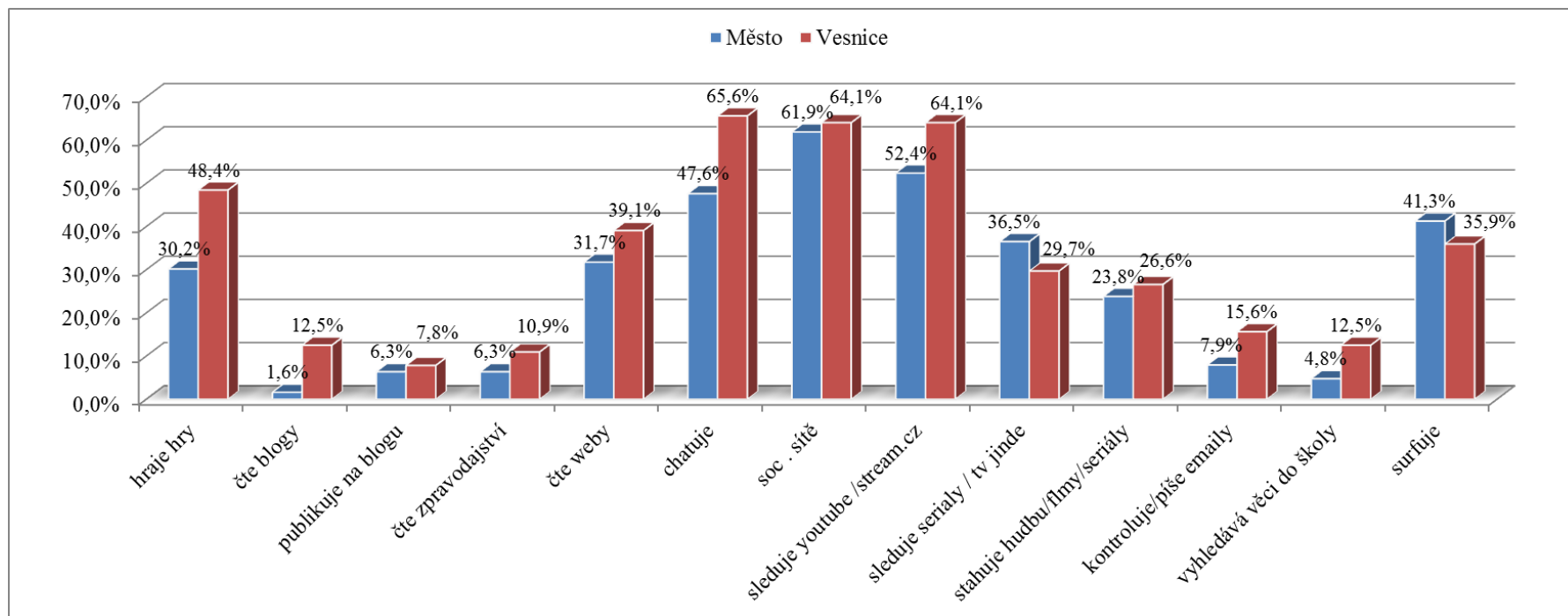
Naše hypotéza č. 9, kdy jsme předpokládali, že se denně bude komunikaci přes internet (sociální sítě, chat, diskuze) věnovat více dětí docházejících na základní školu ve vesnici, než dětí docházejících na základní školu ve městě, se potvrdila. Ze získaných dat je zřejmé, že děti docházející na druhý stupeň základní školy ve vesnici, se komunikaci přes internet věnují více, než děti, navštěvující základní školu ve městě (ať už hovoříme o chatování, sociálních sítích či e-mailové komunikaci).

Tabulka 10: Souvislost mezi aktivitami, ke kterým děti druhého stupně základních škol internet denně využívají, a místem, kde je jejich škola (město, vesnice)

Umístění školy	Typ aktivity												
	hraje hry	čte blogy	Publikuje na blogu	čte zpravodajství	čte weby	chatuje	soc. sítě	sleduje Youtube/Stream.cz	sleduje seriály /TV, jinde	stahuje hudbu/filmy/seriály	kontroluje/píše emaily	vyhledává věci do školy	surfuje
Město	30,2%	1,6%	6,3%	6,3%	31,7%	47,6%	61,9%	52,4%	36,5%	23,8%	7,9%	4,8%	41,3%
Vesnice	48,4%	12,5%	7,8%	10,9%	39,1%	65,6%	64,1%	64,1%	29,7%	26,6%	15,6%	12,5%	35,9%

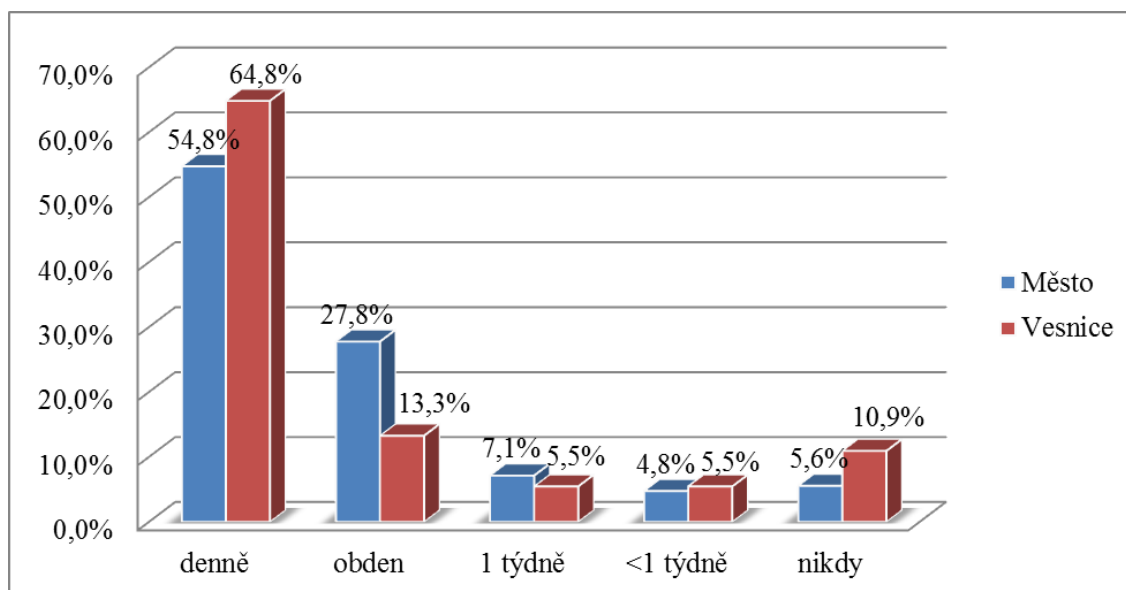
Zdroj: autor práce, 2013 (vlastní šetření)

Graf 10a: Souvislost mezi aktivitami, ke kterým děti druhého stupně základních škol internet denně využívají, a místem, kde je jejich škola (město, vesnice)

Zdroj: autor práce, 2013 (vlastní šetření)

Graf 10b: Využití internetu ke komunikačním účelům v závislosti na místě, kde je daná základní škola (město, vesnice)

Zdroj: autor práce, 2013 (vlastní šetření)

Dalším dílčím cílem práce bylo zjistit, zda existuje souvislost mezi dostupností vlastního zařízení s připojením k internetu a místem, kde děti navštěvují druhý stupeň základních škol (město, vesnice).

Vlastní počítač/tablet má 46 % respondentů a respondentek, kteří dochází na základní školu ve městě. Těch, kteří mají vlastní počítač/tablet a navštěvují základní školu na vesnici, je 42 %.

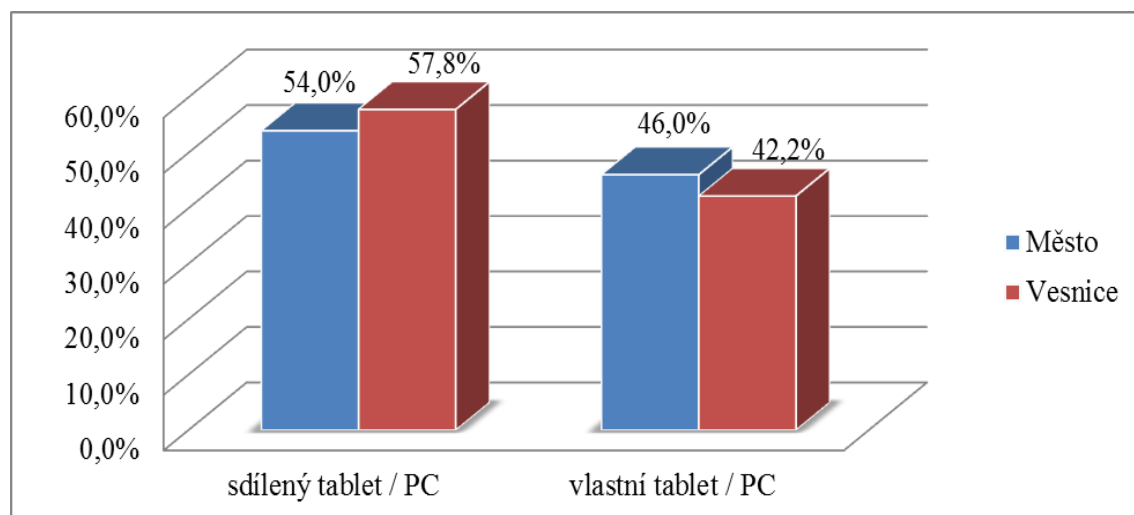
Naše hypotéza č. 10, kdy jsme předpokládali, že dětí, které mají k dispozici vlastní zařízení s připojením k internetu, bude méně mezi těmi, jež navštěvují základní školu ve vesnici, než mezi dětmi navštěvujícími základní školu ve městě, se potvrdila.

Tabulka 11: Souvislost mezi dostupností vlastního zařízení s připojením k internetu a místem, kde děti navštěvují druhý stupeň základních škol (město, vesnice)

Umístění školy	Vlastnictví počítače/tabletu	
	sdílený počítač/tablet	vlastní počítač/tablet
Město	54,0%	46,0%
Vesnice	57,8%	42,2%

Zdroj: autor práce, 2013 (vlastní šetření)

Graf 11: Souvislost mezi dostupností vlastního zařízení s připojením k internetu a místem, kde děti navštěvují druhý stupeň základních škol (město, vesnice)

Zdroj: autor práce, 2013 (vlastní šetření)

ZÁVĚR

V této předkládané diplomové práci jsme se zabývali tím, jakou roli hraje v trávení volného času dětí druhého stupně základních škol internet, jakým aktivitám se děti druhého stupně základních škol na internetu věnují a jaký vliv má na trávení volného dětí druhého stupně základních škol místo, kde se základní škola, kterou navštěvují, nachází (město, vesnice).

K výzkumnému šetření jsme si zvolili kvantitativní výzkumné paradigma a dotazníkovou metodu sběru dat. Téma, které zní „Internet a volný čas dětí“ jsme si nejdříve teoreticky vymezili, a to především z toho důvodu, aby bylo možné definovat výzkumné hypotézy. Skrze teoretickou část a poznatkům, které jsme díky rešerším získali, bylo možné sestavit hypotézy a dále vykonstruovat dotazník. Tato přípravná část před samotným výzkumem nám zabrala téměř čtvrt roku. Po sestavení dotazníku následoval nutný předvýzkum, který jsme prováděli na několika dětech docházejících na druhý stupeň základní školy v našem okolí. To znamená, že se jedná o jedinci, kteří patří do stejné věkové kategorie jako náš výzkumný vzorek. Díky předvýzkumu došlo k odhalení několika malých chyb, kterých jsme se v dotazníku v první fázi sestavování dopustili, a proto považujeme tento předvýzkum za velmi přínosný a cenný.

Samotný sběr dat jsme realizovali na území hlavního města, konkrétně na Základní škole Jana Švejcara v Praze 12 a dále ve Středočeském kraji, konkrétně na Základní škole Zlonice ve Zlonicích, a to v termínu 2. – 13. 12. 2013. Úmyslně jsme zvolili respondenty a respondentky z velkoměsta a vesnice, abychom mohli porovnat, zda má místo, kde žáci a žákyně školu navštěvují, vliv na to, kolik času tráví na internetu a co na něm dělají. Jelikož jsme rozdali 180 dotazníků, jsme si vědomi, že výzkumný vzorek není reprezentativní. Mít reprezentativní výzkumný vzorek není v našich finančních, ani časových možnostech. Ze 180 dotazníků se nám všechny vrátily, avšak z důvodu chybného vyplnění jsme jich museli 53 vyřadit. Náš výzkumný vzorek tak čítá 127 dotazníků.

Cenná data, která jsme dotazníkovým šetřením získali, jsme analyzovali pomocí programu Microsoft Office Excel, ze kterého nám vznikly potřebné tabulky, ze kterých jsme následně vytvořili přehledné grafy.

Závěry z našeho výzkumného šetření jsme rozebrali v kapitole Analýza a interpretace dat, kde jsme také formulovali závěry týkající se stanovených hypotéz.

V závěru této diplomové práce bychom rádi interpretovali nejdůležitější výsledky, které naše šetření přineslo.

Prvním hlavním cílem bylo zjistit, jakou roli hraje internet ve způsobu trávení volného času dětí druhého stupně základních škol. Došli jsme ke zjištění, že nejvíce volného času tráví děti druhého stupně základních škol s elektronickými médii. To znamená, že téměř tři čtvrtiny (72,4 %) dotazovaných sleduje denně TV/DVD a více než polovina tázaných dětí (69,3 %) tráví denně svůj volný čas na internetu. Téměř polovina respondentů a respondentek denně poslouchá CD, MP3 (48,0 %), telefonuje s přáteli a rodinou (45,7 %) a hraje hry na počítači (44,9 %). 57,5 % dětí denně pečuje o domácí zvířata a podobné procento tázaných (53,5 %) pečuje denně o svůj zevnějšek. Co se dále týká elektronických médií, došli jsme k zajímavému zjištění, a to, že rádio nikdy neposlouchá čtvrtina respondentů a respondentek (24,4 %). Naopak na TV/DVD se nikdy nedívá jen 1,6 % odpovídajících, stejné procento dětí druhého stupně základních škol nikdy netráví čas na internetu. Z výzkumu je tedy patrné, že elektronická média, konkrétněji internet a TV/DVD, jsou stále nejpoblíbenějšími aktivitami, kterými děti tráví volný čas. Smutné a o mnohém vypovídající je zjištění, že téměř polovina respondentů a respondentek (40,9 %) nikdy nenavštěvuje zájmový kroužek. Zarážející je také to, že 79,5 % dotazovaných nikdy nehraje na hudební nástroj.

Druhým hlavním cílem bylo zjistit, k jakým aktivitám děti druhého stupně základních škol internet využívají. Nejspíš nebude v dnešní době pro nikoho překvapením, že se nejvíce dětí (63,0 %) denně věnuje sociálním sítím, ať už se jedná o Facebook, Spolužáci.cz, Lidé.cz, Twitteru a dalším. Další aktivitou, kterou více než polovina respondentů a respondentek na internetu denně provádí, je sledování videí na YouTube nebo webu Stream.cz. Více než polovina dětí druhého stupně základních škol (56,7 %) denně chatuje a diskutuje. Výzkumný vzorek jsme také rozdělili podle pohlaví

a došli jsme k závěru, že necelá pětina dívek hraje denně hry (16, 4 %), kdežto chlapců, kteří se této aktivitě denně věnují, je 65, 0 %.

Třetím hlavním cílem bylo zjistit, jaký vliv má na trávení volného času na internetu místo, kde je škola dětí docházejících na druhý stupeň (město, vesnice). Výzkumným šetřením jsme zjistili, že každý den tráví na internetu 63, 5 % dětí docházejících do školy ve městě a 75 % dětí, jejichž škola se nachází mimo město. Dále jsme došli ke zjištění, že vlastní počítač/tablet má 46 % dětí navštěvujících základní školu ve městě a 42 % dětí docházejících do základní školy ve vesnici.

Zabývali jsme se také tím, jakým aktivitám se na internetu věnují děti druhého stupně základní školy, která je ve městě a děti druhého stupně základní školy, která je ve vesnici.

Nejvíce zastoupenou aktivitou na internetu, které se ve svém volném čase věnují děti navštěvující základní školu ve vesnici, je chatování (65, 6 %). Ve městě je to necelá polovina odpovídajících (47, 6 %). Druhé místo v nejvíce zastoupených aktivitách, kterým se děti docházející na základní školu ve vesnici věnují, patří aktivita na sociálních sítích (64, 1 %) a sledování You Tube/Stream.cz (64, 1 %). Děti, které dochází na základní školu ve městě, je na sociálních sítích 61, 9 % a You Tube/Stream.cz sleduje polovina dotazovaných (52, 4 %). Necelá polovina (48, 4 %) dotazovaných navštěvující základní školu ve vesnici hraje ve svém volném čase každý den hry. Děti, které docházejí na základní školu ve městě a hrají hry, je jen 30, 2 %. Zajímavým zjištěním je, že dětí, které navštěvují základní školu ve vesnici a které vyhledávají denně věci do školy, je 12, 5 %. Kdežto dětí, které dochází na základní školu ve městě, je jen 4, 8 %. Podobně je na tom také čtení blogů, kdy se touto aktivitou zaobírá 12, 5 % dětí ze základní školy ve vesnici a 1, 6 % dětí docházejících na základní školu ve městě.

Stanovené hlavní cíle této diplomové práce (1. Jakou roli hraje internet ve způsobu trávení volného času dětí druhého stupně základních škol; 2. K jakým aktivitám děti druhého stupně základních škol internet využívají; 3. Jaký vliv má na trávení volného času na internetu místo, kde se nachází škola dětí docházejících na druhý stupeň – zda ve městě či ve vesnici), se dle našeho názoru podařilo výzkumným šetřením splnit.

I když víme, že tato práce nemá dostačující reprezentativní vzorek, myslíme si, že může být dobrým základem pro reprezentativní šetření, neboť přináší zajímavá zjištění týkající se dnešních dětí, které navštěvují druhý stupeň základní školy. Za zajímavé považujeme rozvinutí části výzkumu o dětech ze základní školy sídlící ve městě a dětech, jejichž základní škola je ve vesnici, a to například o otázky proč tráví svůj volný čas právě na internetu, proč raději nejsou se svými kamarády nebo zda jsou vůbec spokojeni s tím, že tráví volný čas na internetu. Za přínosné bychom považovali to, kdyby se do výzkumu zapojili i rodiče dětí, protože takto bychom se mohli dozvědět, zda má na trávení volného času na internetu vliv například finanční situace dané rodiny. Výzkum, kdy by došlo ke spojení nejen dat získaných od dětí, ale také od jejich rodičů, by mohl přinést nové a důležité poznatky k tomuto tématu.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

- BEDNÁŘ, V., 2011. *Internetová publicistika*. Praha, Grada. ISBN 97-8802473452-1.
- BERGER, L., P., LUCKMAN, T., 1999. *Sociální konstrukce reality*. Brno: Centrum pro demokracie a kultury. ISBN 80-85959-46-1.
- BURTON, G., JIRÁK, J., 2001. *Úvod do studia médií*. Brno: Barrister & Principal. ISBN 80-85947-67-6.
- DISMAN, M., 2008. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. 3. vydání. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-0139-7.
- ECKERTO VÁ, L., DOČEKAL, D., 2013. *Bezpečnost dětí na internetu*. Praha: Computer Press. ISBN 978-80-2513-804-5.
- FILIPCOVÁ, B., 1966. *Člověk, práce, volný čas*. Praha: Svoboda.
- HAASOVÁ, I., 1991. *Ostatní děti směji všechno: radíme rodičům při výchově dětí od 3 do 11 let*. Praha: Portál. ISBN 80-85282-10-0.
- HÁJEK, B. a kol., 2008. *Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-473-1.
- HAVLÍK, R. a kol., 1993. *Vybrané kapitoly ze sociologie výchovy a vzdělávání*. Praha: Karolinum. ISBN 80-7066-781-8.
- HOFBAUER, B., 2004. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-927-5.
- JANDOUREK, J., 2001. *Sociologický slovník*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-269-0.
- JANIŠ, K., 2009. *Úvod do problematiky volného času*. Opava: Slezská univerzita v Opavě. ISBN 979-80-7248-530-7.
- JURÁŠKOVÁ, O., HORŇÁK, P., 2012. *Velký slovník marketingových komunikací*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4354-7.
- KALMAN, M. a kol., 2011. *Národní zpráva o zdraví a životním stylu dětí a školáků*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-2985-4.

- KASÍK, P. Blogy, Web 2.0 a žurnalisté. In: OSVALDOVÁ, B. *Žurnalistika v informační společnosti. Digitalizace a internetizace žurnalistiky*. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1684-1.
- KRBIČKA, K., 2004. *Děti, vedoucí, volný čas*. Praha: IDM MŠMT. ISBN 80-86784-06-1.
- KULHÁNKOVÁ, H., ČAMEK, J., 2010. *Fenomén Facebook*. Kladno: BigOak. ISBN 978-80-904764-0-0.
- LINHART, J., PETRUSEK, M., VODÁKOVÁ, A., MAŘÍKOVÁ, H., 1996. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum. ISBN 80-7184-310-5.
- MAJEROVÁ, V. a kol., 2001. *Český venkov 2001 – Instituce*. Praha: PEF ČZU. ISBN 80-213-0863-X.
- MAJEROVÁ, V., 2009 *Český venkov 2008: proměny venkova*. Praha: Česká zemědělská univerzita. ISBN 978-80-213-1911-0.
- MATOUŠEK, O., 2003. *Slovník sociální práce*. Praha: Karolinum. ISBN 80-7178-549-0.
- MOŽNÝ, I., 1999. *Sociologie rodiny*. Praha: Slon. ISBN 80-85850-75-3.
- MUSIL, J., 2003. *Elektronická média v informační společnosti*. Praha: Votobia. ISBN 80-7220-157-3.
- NĚMEC, J. a kol., 2002. *Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času*. Brno: Paido. ISBN 80-7315-012-3.
- PÁVKOVÁ, J. a kol., 2008. *Pedagogika volného času*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-423-6.
- PAVLÍČEK, A., 2007. *Nová média a web 2.0*. Praha: Oeconomica. ISBN 978-80-245-1272-3.
- PRŮCHA, J. a kol., 2001. *Pedagogický slovník*. 3. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7178-579-2.
- SAK, P., 2000. *Proměny české mládeže*. Praha: Petrklíč. ISBN 80-7229-042-8.
- SLEPIČKA, A., 1981. *Venkov a/nebo město: lidé – sídla – krajina*. Praha: Svoboda.

- SPOUSTA, V. a kol., 1994. *Teoretické základy výchovy ve volném čase*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 80-210-1007-X.
- SURYNEK, A., 2001. *Základy sociologického výzkumu*. Praha: Management Press. ISBN 80-7261-038-4.
- ŠINDELÁŘ, J., 2006. *Blog Vytváříme a vedeme internetový deník*. Brno: ComputerPress, a.s. ISBN 80-251-0927-5.
- ŠMAHEL, D., 2003. *Psychologie a internet*. Praha: Triton. ISBN 80-7254-360-1.
- VÁŽANSKÝ, M., 1992. *Volný čas a pedagogika zážitku*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 80-901737-9-9.
- VESELÁ, J., 1999. *Základy sociologie volného času*. Pardubice: Univerzita Pardubice. ISBN 80-7194-187-5.
- VESELÁ, J., 1998. *Sociologie obcí a regionů*. Pardubice: Univerzita Pardubice. ISBN: 80-7194-129-8.
- JANDA, M. Blíží se soumrak Facebooku? *21. století: Revue objevů, vědy, techniky a lidí*. 2011, č. 10, s. 33. ISSN 1214-1097.

Seznam použitých zahraničních zdrojů

- LIVINGSTONE, S., 2009. *Children and the Internet*. Cambridge: Policy Press. ISBN 978-0-7456-3194-3.

Seznam použitých internetových zdrojů

- ČESKÉ ZDRAVOTNICKÉ FÓRUM. *Životní styl žáků základních škol v ČR*. [online]. © 2013. [cit. 2013-11-12]. Dostupný z WWW: <http://www.czf.cz/news/99>
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi jednotlivci v roce 2010*. [online]. © 2010. [cit. 2013-12-12]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/E4003156C1/\\$File/970110.pdf](http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/t/E4003156C1/$File/970110.pdf)

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Obec a vojenský újezd*. [online]. [cit. 2013-12-12]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/rso.nsf/i/obec_rso

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Internet v českých domácnostech*. [online]. © 2012. [cit. 2013-12-12]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/tz.nsf/i/dve_tretiny_ceskych_domacnosti_maji_pocitac20121204

FACEBOOK. *Facebook Reports Third Quarter 2013 Results*. [online]. [cit. 2013-12-12]. Dostupný z WWW: <http://investor.fb.com/releasedetail.cfm?ReleaseID=802760>

INSTITUT VÝZKUMU DĚTÍ, MLÁDEŽE A RODINY. *EU Kids Online*. [online]. [cit. 2014-02-13]. Dostupný z WWW: <http://ivdmr.fss.muni.cz/projekt-eu-kids-online>

INFORMAČNÍ CENTRUM OSN V PRAZE. *Úmluva o právech dítěte*. [online]. [cit. 2013-12-1]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/umluva-o-pravech-ditete.pdf>

KLÍČE PRO ŽIVOT. *Klíče pro život*. [online]. [cit. 2013-11-11]. Dostupný z WWW: <http://www.nidm.cz/projekty/realizace-projektu/klice-pro-zivot/>

KRÁLOVSKÉ MĚSTO SLANÝ. *Zlonice*. [online]. [cit. 2013-12-12]. Dostupné z: <http://www.meuslany.cz/cs/o-meste-slanem-a-okoli/mesta-a-obce-v-regionu/zlonice/>

LUPA. *YouTube aneb video pro každého*. [online]. © 2007. [cit. 2013-12-15]. Dostupné z: <http://www.lupa.cz/clanky/youtube-aneb-video-pro-kazdeho/>

LUPA. *České děti a internet*. [online]. © 2009. [cit. 2013-12-15]. Dostupné z: <http://www.lupa.cz/clanky/ceske-deti-a-internet/>

NENÍ NÁM TO JEDNO! *Není nám to jedno!* [online]. © 2010. [cit. 2013-11-12]. Dostupný z WWW: <http://www.neninamtojedno.cz/>

REVUE PRO MÉDIA. *Nová média*. [online]. [cit. 2013-12-11]. Dostupné z: http://rpm.fss.muni.cz/Revue/Heslar/nova_media.htm

SDÍLENÍ HODNOT. *Rodiče a výchova 2010*. [online]. [cit. 2013-11-25]. Dostupný z WWW: <http://sdilenihodnot.soc.cas.cz/index.php?page=9>

SEZNAM. *Lidé.cz*. [online]. [cit. 2013-12-13]. Dostupné z: <http://onas.seznam.cz/cz/lide-cz.html>

WORLD INTERNET PROJECT. *World Internet Project*. [online]. [cit. 2013-12-12].
Dostupný z WWW: <http://ivdmr.fss.municz/info/view.php?cisloclanku=2008112501>

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Seznam tabulek

Tabulka 1: Jakým volnočasovým aktivitám se děti druhého stupně základních škol ve volném čase věnují

Tabulka 2: Kolik času tráví děti druhého stupně základních škol na internetu

Tabulka 3a: Kolik času tráví děti druhého stupně základních škol na internetu, když následující den jdou či nejdou do školy

Tabulka 4: Kde nejčastěji děti druhého stupně základních škol internet využívají

Tabulka 5: Souvislost mezi dostupností internetu a množstvím času, který děti druhého stupně základních škol na internetu tráví

Tabulka 6: Množství volného času, který tráví děti druhého stupně základních škol na internetu v souvislosti s dosaženým vzděláním rodičů

Tabulka 7: K jakým účelům děti druhého stupně základních škol internet využívají

Tabulka 8: Souvislost mezi druhem aktivit, k nimž děti druhého stupně základních škol využívají internet a pohlavím

Tabulka 9: Souvislost mezi množstvím volného času stráveného na internetu u dětí druhého stupně základních škol ve městě a u dětí druhého stupně základních škol, které jsou ve vesnici

Tabulka 10: Souvislost mezi aktivitami, ke kterým děti druhého stupně základních škol internet denně využívají, a místem, kde je jejich škola (město, vesnice)

Tabulka 11: Souvislost mezi dostupností vlastního zařízení s připojením k internetu a místem, kde děti navštěvují druhý stupeň základních škol (město, vesnice)

Seznam grafů

Graf 1: Jakým volnočasovým aktivitám se děti druhého stupně základních škol ve volném čase věnují

Graf 2: Kolik času tráví děti druhého stupně základních škol na internetu

Graf 3a: Kolik času tráví děti druhého stupně základních škol na internetu, když následující den jdou či nejdou do školy

Graf 3b: Kolik času tráví děti druhého stupně základních škol na internetu, když následující den jdou či nejdou do školy

Graf 4: Kde nejčastěji děti druhého stupně základních škol internet využívají

Graf 5: Souvislost mezi dostupností internetu a množstvím času, který děti druhého stupně základních škol na internetu tráví

Graf 6: Množství volného času, který tráví děti druhého stupně základních škol na internetu v souvislosti s dosaženým vzděláním rodičů

Graf 7: K jakým účelům děti druhého stupně základních škol internet využívají

Graf 8: Souvislost mezi druhem aktivit, k nimž děti druhého stupně základních škol využívají internet a pohlavím

Graf č. 9: Souvislost mezi množstvím volného času stráveného na internetu u dětí druhého stupně základních škol ve městě a u dětí druhého stupně základních škol, které jsou ve vesnici

Graf 10a: Souvislost mezi aktivitami, ke kterým děti druhého stupně základních škol internet denně využívají, a místem, kde je jejich škola (město, vesnice)

Graf 10b: Využití internetu ke komunikačním účelům v závislosti na místě, kde je daná základní škola (město, vesnice)

Graf 11: Souvislost mezi dostupností vlastního zařízení s připojením k internetu a místem, kde děti navštěvují druhý stupeň základních škol (město, vesnice)

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A - dotazník

Dotazník

Milá zákyně, milý žáku,

chtěla bych Tě požádat o vyplnění dotazníku, který se zaměřuje na trávení volného času mladých lidí, ke kterým patříš i Ty. Dotazník je důležitou součástí mé magisterské diplomové práce, a proto potřebuji Tvou pomoc.

Dotazník je zcela anonymní, proto nikam nevpisuj své jméno, pouze odpovídej na položené otázky. Tvé odpovědi nebudu nikomu ukazovat. Na otázky neexistuje správná odpověď, proto vždy vybírej takovou možnost, která nejvíce odpovídá skutečnosti.

Na otázky odpovídej vždy jen jednou možností, pokud není u otázky uvedeno jinak. Nejlépe dotazník vyplníš, pokud vybranou možnost zakroužkuješ. Pokud se v odpovědi spleteš, pak kroužek přeškrtni (takto: ×) a zakroužkuj novou, správnou odpověď.

Předem Ti děkuji za trpělivost a Tvůj čas.

Bc. Lucie Herberová

Studentka Univerzity Jana Amose

Komenského v Praze

Q1) Jak trávíš svůj volný čas?

(Volný čas znamená, že neplníš domácí povinnosti, neděláš domácí úkoly a nejsi zrovna ve škole.)

U každé aktivity zakřížkuj, jak často se jí věnuješ.

	Čas věnovaný dané činnosti				
	denně	obden	jednou týdně	méně než jednou týdně	nikdy
Navštěvuji zájmový kroužek					
Kreslím, umělecky tvořím					
Hraji na hudební nástroj					
Učím se sám/sama cizí jazyk					
Čtu si knihu nebo časopis					
Jdu do kina					
Procházím se s kamarády					
Posezení s rodinou					
Telefonuji					

s přáteli/rodinou					
Dívám se na TV/DVD					
Poslouchám rádio					
Poslouchám CD, MP3					
Hraji hry na počítači					
Hraji společenské hry					
Trávím čas na internetu					
Vařím					
Pobyt v nákupních centrech					
Sportuji					
Pobyt v přírodě					
Cestuji (výlet, apod.)					
Péče o domácí zvířata					
Péče o zevnějšek					

Q2) Kolik času trávíš na internetu?

1. každý den v týdnu
2. pět až šest dní v týdnu
3. tři až čtyři dny v týdnu
4. jeden až dva dny v týdnu

5. méně než jeden den v týdnu
6. nedívám se vůbec

*Pokud jsi odpověděl/a, že trávíš na internetu každý den v týdnu, pokračuj otázkou Q3.
Pokud jsi odpověděl/a jinak, pokračuj otázkou Q4.*

Q3) Kolik času trávíš denně na internetu?

1. maximálně hodinu
2. více než hodinu, ale ne více než tři hodiny
3. více než tři hodiny

Q4) Kdy trávíš nejvíce času na internetu?

1. ráno než jdu do školy
2. hned, když přijdu ze školy
3. odpoledne nebo v podvečer
4. večer (zhruba od 19 hodin)
5. v noci (po 22 hodině)

Q 5) Odhadni, jak dlouho jsi ve svém volném čase na internetu během dne, pokud následující den JDEŠ do školy.

1. vůbec
2. maximálně hodinu
3. více než hodinu, ale ne více než tři hodiny
4. více než tři hodiny, ale ne více než pět hodin
5. více než pět hodin

Q6) Odhadni, jak dlouho jsi ve svém volném čase na internetu během dne, pokud následující den NEJDEŠ do školy.

1. vůbec
2. maximálně hodinu
3. více než hodinu, ale ne více než tři hodiny
4. více než tři hodiny, ale ne více než pět hodin
5. více než pět hodin

Q7) Kde trávíš nejčastěji na internetu svůj volný čas?

1. doma - na svém vlastním počítači/tabletu
2. doma - na počítači/tabletu rodičů/sourozenců
3. ve škole
4. u kamarádů
5. v knihovně
6. v internetové kavárně
7. jinde, napiš kde _____

Q8) Co na internetu děláš?

Přečti si následující možnosti a rozhodni se, jak často se každé z nich věnuješ.

	denně	obden	jednou týdně	méně než jednou týdně	nikdy
hraji hry					

čtu si blogy					
píšu a publikuji na svém vlastním blogu					
čtu si zpravodajské servery					
čtu si weby, které mě zajímají					
chatuji, diskutuji					
jsem přihlášený na Facebooku, Spoluzaci.cz, Lide.cz, Twitteru nebo jiné sociální síti					
sleduji videa na Youtube/Stream.cz					
koukám na videa/seriály/filmy/klipy (z jiných zdrojů než je Youtube/Stream.cz)					
stahuji hudbu/filmy/seriály					
kontroluji e-mailovou schránku a vyřizuji poštu					
hledám na internetu věci					

do školy					
jen tak surfuji					

Z výše uvedených aktivit zakroužkuj tu (pouze jednu), kterou děláš nejčastěji.

Q9) Musíš se o počítač nebo tablet, na kterém nejvíc trávíš svůj volný čas na internetu, s někým dělit?

1. Jen s mámou
2. Jen s tátou
3. Jen se sourozencem
4. Jen s prarodičem/prarodiči
5. Jen s novým partnerem jednoho z rodičů
6. S celou rodinou
7. S někým jiným, napiš s kým _____
8. Ne, s nikým se dělit nemusím

Q10) Máš/můžeš mít počítač nebo tablet, na kterém nejvíc trávíš svůj volný čas na internetu, ve svém pokoji (bez dohledu rodičů)?

1. Ano
2. Ne

Q11) Chodíš do školy, která je na vesnici nebo ve městě?

1. Ve městě
2. Na vesnici

Q12) Jaké je vzdělání Tvé maminky?

1. základní

2. vyučená
3. vyučená s maturitou
4. středoškolské
5. vyšší odborné
6. vysokoškolské
7. nevím

Q13) Jaké je vzdělání Tvého tatínka?

1. základní
2. vyučená
3. vyučená s maturitou
4. středoškolské
5. vyšší odborné
6. vysokoškolské
7. nevím

Q14) Jsi:

1. dívka
2. chlapec

Q15) Tvůj věk je: _____

Q16) S kým žiješ v domácnosti, pokud nepočítáš sourozence?

1. s oběma rodiči
2. jen s mámou

3. jen s tátou
 4. s mámou a jejím přítelem/novým manželem
 5. s tátou a jeho přítelkyní/novou manželkou
 6. s oběma rodiči a prarodiči (nebo alespoň jedním prarodičem)
 7. jiná možnost, uveď jaká:
-

Děkuji Ti za spolupráci!

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Bc. Lucie Herberová

Obor: Sociální a mediální komunikace

Forma studia: kombinované studium

Název práce: Internet a volný čas dětí

Rok: 2014

Počet stran textu: 68

Celkový počet stran příloh: 9

Počet titulů českých použitých zdrojů: 37

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 1

Počet internetových zdrojů: 16

Vedoucí práce: PhDr. Vladimír Dubský, CSc.